

VINERI • 16 Iunie 2006 • ANUL LVI NR. 24

FOAIA

FONDAT ÎN 1991 80 FOAIE

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

www.foaia.hu / foaia@foaia.hu

La moartea unui copil
Memoria eroilor români
Rugăciunile comune ale ortodocșilor

CALENDAR ORTODOX

19 iunie, luni – Sf. Apostol Iuda, ruda Domnului; Cuv. Paisie cel Mare
20 iunie, marți – Sf. Sfințit Mucenic Metodie, Episcopul Patarelor; Cuv. Calist, Patriarhul Constantinopolului
21 iunie, miercuri – Sf. Mucenici Iulian din Tars și Afrodise
22 iunie, joi – Sf. Sfințit Mucenic Eusebie;
23 iunie, vineri – Sf. Muceniță Agripina;
24 iunie, sâmbătă – †) **Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul** (*Sânzienele - Drăgaica*); †) Sf. Niceta de Remesiana; Aducerea moștelor Sf. Mare Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava
25 iunie, duminică – Sf. Mare Muceniță Fevronia; Cuvioșii Dionisie și Dometie Duminica a 2-a după Rusalii (a Sfinților Români)

AGENDĂ

19 iunie

1899 – la București s-a născut George Călinescu, critic, istoric literar, prozator, poet, dramaturg și gazetar.

20 iunie

1891 – a murit, la Paris, Mihail Kogălniceanu, personalitate politică de prim rang, unul dintre făuritorii României moderne, istoric, orator, ideolog literar și scriitor.

1995 – a încetat din viață, la Paris, Emil Cioran, filosof și scriitor francez de origine română.

21 iunie

1848 – în revista „Foaie pentru minte, inimă și literatură” a apărut poezia lui Andrei Mureșanu „Un răsunet” pe care Anton Pann a pus-o pe muzică, și în 1990 a devenit Imnul de Stat al României.

1912 – s-a născut eseistul și prozatorul român Nicolae Steinhardt.

22 iunie

1922 – a murit Tache Dumitru Ionescu, politician de talie europeană și renumit orator.

23 iunie

1834 – s-a născut, la București, Alexandru Odobescu, scriitor și istoric român.

24 iunie

1400 – s-a născut Johann Gutenberg, inventatorul tiparului cu litere mobile din metal.

25 iunie

1873 – s-a stins din viață Andrei Șaguna, marele mitropolit al Ardealului.

Poza săptămânii

Ungaria are un nou canal de televiziune

Ungaria

Serbări școlare

La sfârșitul acestei săptămâni se încheie anul școlar 2005/2006 în școlile generale din Ungaria, astfel și în cele unde se predă limba română. În acest an, 176 de absolvenți din clasele 8 își vor lua rămas bun de la școli, ca apoi să-și continue studiile la școlile medii, unii dintre ei la Liceul „N. Bălcescu” din Iula. În cele ce urmează vă prezentăm data și ora serbărilor de la aceste școli, cu excepția școlii din Otlaca-Pustă, care și-a încheiat anul pe 10 iunie: Aletea – 17 iunie, ora 8.00; Apateu – 17 iunie, ora 10.30; Bătană – 18 iunie, ora 10.00; Bedeu – 17 iunie, ora 10.00; Cenadul Unguresc – 17 iunie, ora 10.00; Chitighaz – 17 iunie, ora 9.00; Darvaș – 17 iunie, ora 10.00; Iula – 17 iunie, ora 10.30; Leucușhaz – 17 iunie, ora 9.00; Micherechi – 16 iunie, ora 17.00; Săcal – 17 iunie, ora 10.00.

R. P.

Budapesta

Hramul bisericii românești

Sâmbăta viitoare, 24 iunie, parohia ortodoxă română din Budapesta organizează sărbătoarea hramului bisericii, „Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul”. În această zi, de la ora 10.00, în capela din str. Holló nr. 8, se va săvârși o

Sfântă Liturghie Arhierască, după care va avea loc o agapă. Organizatorii invită și pe această cale toate familiile românești din capitala ungară și din împrejurimi la sărbătoarea din ziua Sânzienelor.

E. Iova

Expoziție de artă plastică

Institutul Cultural Român din Budapesta organizează joi, 22 iunie, cu începere de la ora 18, vernisajul expoziției „Poarta dintre lumi” a 39 de artiști plastici din Arad. Participă: Dumitru Șerban, decanul Facultății de Arte Plastice din Timișoara,

președintele Filialei Arad a Uniunii Artiștilor Plastici, Zoe Eisele, Anca Adina Sabău,

George Doichiță, Laurian Popa, Cosmin Moldovan. Manifestarea va avea loc la sediul Institutului Cultural (str. Izsó nr. 5).

E. I.

Medgyesegyháza

Informații despre alegeri

Joia trecută, la 8 iunie, românii din localitatea Medgyesegyháza s-au întrunit la casa de cultură. Scopul întâlnirii organizată de Asociația pentru Viitorul și Tradițiile Românimii a fost să se discute despre sarcinile pentru alegerile autoguvernărilor minoritare din toamnă. Pentru a afla cât mai multe informații, conducerea asociației l-a invitat pe

Tolnai Péter, președintele Comisiei pentru Minorități Naționale și Etnice din cadrul Adunării Generale a județului Bichiș. După informațiile primite de la președintele Autoguvernării Românești din Medgyesegyháza, Daniel Negrea, românii din localitate se pregătesc și pentru o excursie, în toamnă, la mănăstirile din Banat.

R. P.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: **Vară capricioasă**
(Foto: din arhivă)

Otlaca-Pustă

Ziua satului

Autoguvernarea Românească din Otlaca-Pustă organizează duminică, 18 iunie, Ziua satului – ne-a informat președintele Mihai Vidican. Festivitatea va începe la ora 8.00 în curtea școlii generale, unde vor avea loc meciuri de mini fotbal, la care vor participa mai multe echipe din localitățile vecine și din loc. În după masa aceleiași zile va avea loc un program cultural, la care vor evolua elevii școlii generale, formația instrumentală condusă de Mihai Vidican și o formație de muzică populară din Bichișciaba.

A.L.C.

Arad – Bichiș

Artă fără frontiere

Artiștii plastici din România și Ungaria au încheiat, vinerea trecută un vast program de popularizare a artei contemporane, finanțat de Uniunea Europeană. Timp de mai multe luni, în cele două orașe, Arad și Orosháza, au avut loc expoziții, conferințe de presă, s-au editat cataloage, au fost susținute comunicări științifice și s-au realizat schimburi de experiență.

„Manifestarea există deja de mai mulți ani și planificăm viitorul drum al artelor dintre Arad și Orosháza. Pe culoarul dintre aceste două orașe, în următorii trei ani, artiști fotografi din Serbia, Arad, Orosháza, Anglia, Subotića, Slovacia și China, vor realiza lucrări de artă, care vor fi tipărite într-un album”, declară directorul Centrului Cultural din Orosháza.

Anul acesta, Asociația de Relații Culturale din Orosháza va concura pentru un alt proiect INTERREG, adică de cooperare inter-regională în care vor fi angrenați și artiștii arădeni.

I. K.

Poșta redacției

Sesizare

Stimată Redacție,

Ca cetățeni responsabili, care urmăresc cu interes activitatea românilor din Ungaria, ne permitem să vă aducem la cunoștință un lucru lipsit de logică, pe care l-am observat urmărind pagina internet cu înregistrările pentru alegerile autoguvernărilor minoritare din această toamnă (www.valasztas.hu). Comparând numărul românilor înregistrați ca alegători, conform noilor prevederi legale, până azi, 13 iunie, cu numărul românilor înregistrați la ultimul recensământ (www.nepszamlalas.hu), observăm că numărul „românilor” care doresc să participe, să aleagă și să fie aleși în autoguvernări românești locale este mult mai mare decât al celor declarați români la recensământ. Sperăm ca prin intermediul revistei dumneavoastră, aceste discrepanțe să intre și în atenția Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria, întotdeauna îngrijorată de prezența unor români „autentici” în forurile minoritare. Propunem ca în localitățile în care într-un timp atât de scurt (5 ani) numărul românilor s-a dublat ori s-a triplat, pregătirile alegerilor să se desfășoare sub supravegherea atentă a opiniei publice și a reprezentanților presei, pentru a se evita o nouă explozie a etnobișnițarilor.

Iată doar câteva exemple strigătoare la cer, revoltătoare, ale prăpastiei dintre românii înregistrați la recensământ, din conștiința sinceră de apartenență la români și cei „autentici”, înregistrați (din interes sau prin manipulare) pentru alegeri de autoguvernări.

DARVAȘ

La ultimul recensământ (2001): 1

Alegeri pentru autoguvernare (13 iunie 2006): 58

MEZÓASAS

La ultimul recensământ (2001): 0

Alegeri pentru autoguvernare (13 iunie 2006): 45

VECHERD

La ultimul recensământ (2001): 25

Alegeri pentru autoguvernare (13 iunie 2006): 67

JACA

La ultimul recensământ (2001): 6

Alegeri pentru autoguvernare (13 iunie 2006): 67

Ar fi interesant de știut, cum a putut fi posibilă această „minune” de revigorare românească: prin înmulțire naturală, prin asimilare/românizare, prin luptă de convingere, prin cointerese materială? Sperăm că cercetătorii și politicienii se vor arăta interesați de studierea acestui proces unic.

Cu nerăbdare, în așteptarea dezlegării misterului:

Un grup de alegători

Lupta pentru Gojdu continuă

Mitropolitul Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, Înalț Prea Sfinția Sa *Bartolomeu Anania*, a declarat vineri, 9 iunie, la Alba Iulia că ierarhii ortodocși sunt pregătiți să se judece cu statul român la Curtea Europeană a Drepturilor Omului pentru aplicarea testamentului lui Emanuil Gojdu.

Bartolomeu Anania a precizat că până acum s-au făcut numeroase demersuri împotriva înființării Fundației Publice Gojdu, prevăzută în acordul semnat de Guvernul României și cel al Ungariei. Bartolomeu Anania a mai declarat că în ultima perioadă ierarhii au transmis mesaje senatorilor să urmeze exemplul deputaților și să nu voteze Ordonanța Gojdu iar, la nevoie, vor apela inclusiv la președintele României.

Plenul Senatului de la București a început, joia trecută, 8 iunie, dezbaterile la proiectul ordonanței de urgență de ratificare a acordului de înființare a Fundației Gojdu. Discuțiile s-au oprit însă numai asupra unor probleme procedurale. Ratificarea acordului româno-ungar privind înființarea Fundației publice Gojdu va fi repus în discuție săptămâna aceasta.

E. Iova

La moartea unui copil

Ziua a șasea a lunii iunie a anului 2006 va rămâne scrisă pe veci cu litere negre în memoria familiei Görbedi din Jula și în istoria școlii românești. În această zi, un copilăș de doar 13 ani s-a dus la școală fără griji, a stat în bancă, a ascultat profesorul, și-a făcut temele și... în clipa următoare a adormit. Pe veci. Nu s-a mai întors acasă la părinți, la surorile lui. Și-a încheiat viața pe acest pământ. Acest moment dureros și tragic a îndoliat școala și pe toți românii din Jula. (E.I.)

Dragii mei foști elevi, părinți ai celui plecat dintre noi,

Dragul meu coleg, domnule director Görbedi,

Dragi îndoliați,

O lumină s-a stins pe pământ, iar în cer s-a aprins alta. Viața i-a fost atât de scurtă... Doar 13 ani. Dar a fost frumoasă, curată, fără griji...

A fost un om unic. Unul și irepetabil în Creație. Iosif a fost numele lui. Familia l-a numit Joci, Joco, Öcsike, Öcsi. Mama lui i-a zis „Sufletul meu”, „Viața mea”, „Steaua mea”.

A fost o stea căzătoare, care s-a stins prea devreme. Acest copil a trăit doar prima parte a vieții unui om, e adevărat că cea mai frumoasă parte, cea plină cu minuni.

În casa părintească a fost ținut în leagănul iubirii, care l-a apărut de toate relele din lume. A fost înconjurat de jucării și povești.

A fost el Copilul tuturor. Un copil cu ochi vioi, vesel, un elev zâmbitor. Viața școlară a fost mult mai colorată prin prezența lui: a fost un copil zburdalnic, dar sincer, niciodată n-a jignit pe nimeni.

Copilăria i-a fost fericită, senină, fără griji, și – trecând peste înălțimile și adâncimile, bucuriile și tristețile Vieții – și-a predat sufletul Creatorului său.

Ziua de 6 iunie a anului 2006 este o zi scrisă cu lacrimile doliului în istoria școlii noastre. Aceasta a fost o zi a despărțirii veșnice, care ne-a îmbrăcat inimile în doliu. A fost o zi foarte ciudată. În acea dimineață soarele ne-a luminat viețile, dar

după-masă au apărut norii negri, iar picăturile de ploaie s-au transformat în lacrimile noastre. În acea dimineață frumoasă, elevii ne-au oferit buchete de flori cu ocazia zilei pedagogului, florile colorate ale recunoștinței, ale mulțumirii. După-masă însă florile doliului și ale lacrimilor au fost așezate pe „altarul memorial” al lui Öcsike.

În acea dimineață, Öcsike s-a îmbrăcat în haine albe, și a zâmbit ca un îngerăș – așa cum obișnuia el. Fără să bănuiască nimic, și-a rezolvat tema la ora de informatică, după care – cu zâmbetul pe față – a adormit pentru totdeauna. Zadarnice au fost toate strădaniile medicilor, lacrimile, chemările. Zadarnice au fost toate întrebările. De ce? De ce? De ce? Răspuns nu primim.

De atunci, inimile noastre sunt întristate, sufletele noastre plâng de durere. Öcsike este plecat într-o altă lume, într-o altă țară, unde nu este durere, numai liniște și pace. Este alături de bunica și alte neamuri de-ale lui. Vrem să credem că de acolo ne privește pe noi, ne zâmbește, ca un îngerăș. Îl rog pe Dumnezeu să aline durerea nemărginită a familiei, a părinților, surorilor, bunicilor.

„Pentru a nu uita nu este nevoie de amintiri, ci de iubire, iar pe cine iubim nu-l uităm în veci!” – spunea marele Shakespeare.

Dragă Öcsike, dragostea noastră față de tine nu va pieri niciodată din sufletele noastre. Dumnezeu să fie cu tine, copile drag! Adio, fostule elev al școlii noastre!

Maria Gurzău Czeglédi, director

Românii din Cenadul Unguresc s-au reîntâlnit la Jula

După Bedeu și Micherechi, vinerea trecută a fost sărbătorită, la Jula, comuna Cenadul Unguresc. În organizarea Centrului Cultural și de Documentare al ATRU, pe 9 iunie a avut loc manifestarea „Satul nostru – Cenadul Unguresc”, la care oaspeții cenădeni au fost aduși cu autobuzul la Jula.

În programul zilei au figurat: vernisajul expoziției despre localitate, vizionarea filmului despre Cenad, realizat de redacția *Ecranului Nostru*, un program literar al elevilor, un discurs al primă-

reței *Ecaterina Farkas* despre planurile de dezvoltare și proiectele pentru viitor ale conducerii satului. La rândul său, preotul paroh *Aurel Becan* a vorbit despre locuitorii români ai Cenadului Unguresc, accentuând rolul important al bisericii ortodoxe în menținerea identității acestora. Expoziția, alcătuită din icoane, obiecte de uz casnic, foi matricole vechi și alte obiecte caracteristice vremurilor de demult, a fost organizată de cercetătoarele *Emilia Martin* și *Elena Csobai* din colecția

muzeelor Munkácsy și Erkel din cadrul Direcției Muzeelor din județul Bichiș. Expoziția poate fi vizitată până la 15 august 2006.

Scena centrului a fost ocupată apoi de elevii școlii generale din Cenadul Unguresc. Însă, încă înainte de programul lor cultural-folcloric, directoarea *Dorina Papdi* a vorbit despre activitatea școlii. Prima echipă a școlarilor a interpretat poezioare, cântece și povești în limba română, pregătiți fiind de profesoara *Eva Ruja Molnár*, după care a urmat programul bogat de dansuri populare al dansatorilor Școlii de Arte, care funcționează în cadrul școlii generale, prin instruirea coregrafului *Nagy Albert* și *Tötös Hortenzia*. Deși cu o săptămână în urmă la Festivalul „Perinița” copiii din Cenad au interpretat dansuri secu-

iești, de data aceasta, au prezentat publicului din reperitoriul lor bogat, dansuri ro-

După programul cultural, oaspeții au fost invitați la gustarea „răcișelor cu brân-

mânești, dar și dansuri țigănești.

În timp ce se desfășura programul folcloric, în cealaltă parte a curții se pregăteau mâncărurile românești.

ză”, specifice Cenadului, pregătite de femeile locale, iar la un alt cort proprietarul de restaurant *Petru Iepure* și echipa sa prăjea tradiționalii mititei. Rita Păcaș

Chitighazul așteaptă în tabără noi dansatori

Asociația Culturală a Românilor din Chitighaz, în colaborare cu Școala de Artă „Kaláris”, secția de dansuri Chitighaz, organizează anul acesta cea de-a zecea ediție a taberei de dansuri populare în localitate.

Părinții care doresc să-și

înscrie copiii la tradiționala tabără de dansuri populare, din zilele de 23–29 iunie, o pot contacta pe președinta asociației *Ana Buha* (06–66/259–779) sau pe profesorul *Halmi Zoltán* (06–20/468–2131).

A.L.C.

Au fost calificați păstrătorii de tradiții din Micherechi

Echipa Păstrătorilor de Tradiții „Gheorghe Nistor”

din Micherechi a participat recent la un festival națio-

nal de evaluare pentru dansatori. Cele trei generații ale dansatorilor micherecheni au concurat la categoria „păstrători de tradiții” de la festivalul din Kecskemét, organizat de Uniunea de Dansuri „Martin György”. Deși pentru prima oară și-au dat concursul la un astfel de festival, tinerii noștri dansatori au obținut un punctaj de 127 din cele 150 de puncte maxim.

R. Păcaș

ROMANIAN GLOBAL NEWS
agenția de presă a românilor de pretutindeni
www.rgnpress.ro redactia@rgnpress.ro

Reflecția cititorului

Autodesființarea

Ne-am obișnuit, în ultimii șaisprezece ani, cu destule inovații în materie de democrație. Noi, arădanii, urmărim cu interes mășcările desfășurate sub generosul concept de „autogovernare”, care are rădăcini ce ajung până la regele renașcentist al Ungariei, Matei Corvin, în ale cărui vine a curs destul sânge românesc încât să-i pună în încurcătură pe servitorii umbrelor trecutului.

Noi, arădanii cu rădăcini în părțile județului ungurean vecin, Bichiș, avem destulă sensibilitate ca să percepem și să înțelegem adevărul fenomenelor ce se petrec în țara vecină, dincolo de eforturile disperate de machiaj pe care le fac servitorii umbrelor trecutului, mulți dintre ei cu rădăcini românești și cocoțați în scaunele puterii minoritare, respectiv în „autogovernare”.

De șaisprezece ani privim cu speranță înspre verișorii noștri, dar vedem că pe an și an ce trece, ei și copiii lor devin tot mai altceva decât au fost strămoșii lor, tot mai neromâni, tot mai maghiari. Speram, când a apărut sistemul de autogovernare, că vom asista la o adevărată renaștere culturală. Când colo, am ajuns repede să înțelegem că tot așa de bine se poate traduce în limba noastră cuvântul „autogovernare” cu „autoasimilare”.

Stimați cititori ai „Foi românești”, de la „autoasimilare” la „autodesființare” este doar un pas! Că așa stau lucrurile, stă mărturie festivalul „Perinița” de ani buni. Cum credeți că noi, frații

voștri din România, de la Arad, la doi pași de voi, putem vedea altfel lucrurile când observăm copiii verilor noștri, neamurile noastre, jucând în costume ce numai românești nu sunt.

Oare măreața „Autogovernare pe Țară a Românilor din Ungaria” (așa de pompos și neadevărat intitulată, câtă vreme Budapesta românilor este „autogovernată” de secui și țigani), din zecile de milioane de forinți pe care-i primește și pradă anual, nu a putut încerca să comande, dacă la fața locului nu mai există, deși mă îndoiesc, în România, costume naționale pentru copiii români?

Oricât ar juca de frumos, oricâte strigături autentice ar folosi, portul e port, iar la acest capitol, iubii noștri frați, înțelegeți că ne simțim tot mai străini unii de alții. Oare la atâtea relații și cu atâtea bani aruncați pe imaginea în România a unor lideri din „autogovernare”, sume considerabile, intrând de multe ori în sfera de acțiune a corupției, nu se puteau găsi destui bani pentru ca românii tineri și copiii români din Ungaria să nu mai evolueze pe scene în Ungaria și România în costume naționale ungurești?

Și dacă la această rușine mai adăugăm și prestația copiilor din Săcal din anii trecuți, care au găsit de cuviință să prezinte dansuri ale ceangailor din Moldova, iar anul acesta copiii din Cenad au prezentat dansuri populare secuiești, cred că veți fi

cu toții de acord că asistăm la o criză de identitate profundă. Cu alte cuvinte, suntem martorii, noi în România, dar mai ales voi, scumpii noștri frați din Ungaria, la un proces de autodesființare. Nu cumva la anul vom avea și jocuri țigănești?

Îmi este greu să cred că organizatorii, cei ce au preluat de la alții această inițiativă, sunt străini de desfășurarea programului. Îmi este tot mai limpede că ei acționează la comandă. La comanda propriei lor dorințe de a fi cât mai loiali, cât mai devotați culturii majoritare. Cu riscul accelerării pierderii identității celor pe care îi reprezintă.

Domnilor din „autogovernare”, nu vă faceți iluzii că România v-ar percepe altfel decât sunteți, adică agenți ai asimilării, ai autoasimilării, ai autodesființării!

Continuați să cheltuiți banii românilor din Ungaria pentru a vă cumpăra voturile la toamnă și pentru a vă face o imagine frumoasă în România! Un festival ca „Perinița” vă dă toate planurile peste cap și arată opiniei publice din România, dar și românilor de bun simț din Ungaria, cine sunteți de fapt. Aveți grijă, tot alergând după imagine și recunoaștere în țara-mamă, veți avea surpriza căderii pe capul vostru a tot mai multe echipe de televiziune românești, care vă vor pune în dificultate și vor arăta cum stau de fapt lucrurile.

Cu ochii pe voi,
Vasile Ardelean din Arad

Congresul FUEN, ediția 51, Germania

Întâlnirea naționalităților europene

Uniunea Federală a Naționalităților Europene (după prescurtarea engleză FUEN) reprezintă grupurile minorităților naționale și etnice din Europa, care prin această Uniune sunt prezente și la sesiunile și conferințele Consiliului Europei, OSCE, UE și ONU.

În fiecare an, Uniunea Federală a Naționalităților Europene organizează congresul naționalităților, împreună cu Adunarea Generală a delegaților, reuniune în cadrul căreia toți membrii deplini au drept de vot, iar membri asociați au drept la cuvânt. Membru deplin este de câțiva ani și Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, care în fiecare an este reprezentat la congrese de câte doi sau trei delegați români. În anul acesta, Congresul FUEN a avut loc în perioada 24–28 mai, în orașul Bautzen din Germania, unde Uniunea Culturală a fost reprezentată de tinerii Gavril Gurzău și Cristian Martin. După informațiile primite de la Cristian Martin, cel de-al 51-lea congres a reunit iarăși în jur de 230 de reprezentanți ai diferitelor naționalități și grupuri etnice din 31 țări ale Europei. La dezbateri au luat parte și Tabajdi Csaba, președintele Consiliului pentru Minoritățile Naționale din cadrul Parlamentului European, Kerner Anna de la Ministerul Învățământului din Ungaria, Szauer Ágnes de la Oficiul pentru Minorități, respectiv președintele Otto

Heinek și Koloman Brenner de la Autogovernarea pe Țară a Germanilor din Ungaria.

Alături de prelegerile despre problemele de învățământ ale naționalităților, în cadrul congresului membrii au adoptat Carta pentru minoritățile autohtone, naționale din Europa, care cuprinde principiile și drepturile fundamentale, respectiv revendicările politice ale naționalităților autohtone. După cum se arată din Carta adoptată la 25 mai de Adunarea Delegaților FUEN, semnatarii se obligă să protejeze diversitatea lingvistică și culturală din Europa, să contribuie la dezvoltarea regiunilor europene și să participe activi la crearea unei societăți civile europene și a unei comunități care se bazează pe valorile și moștenirea intelectuală indispensabilă, într-o diversitate lingvistică și culturală specifică.

Reprezentanții Uniunii Culturale la congresul FUEN ne-au mai informat că, pe lângă seminarii, participanților le-au fost organizate și programe culturale distractive, ca de pildă programul de gală al Ansamblului Național al Sorbilor, respectiv deplasarea la serata sorbilor. Aici delegații au jucat și meciuri de fotbal, la care reprezentantul românilor din Ungaria, Cristian Martin a obținut titlul de „cel mai bun fotbalist al Congresului FUEN”.

R. Pătaș

Decalogul minoritarului

1. Înțelege că Dumnezeu a binevoit așa pentru tine.
2. Să nu-ți pierzi identitatea.
3. Să nu-ți uiți limba.
4. Nu te lăsa umilit.
5. Nu-i lăsa pe alții să hotărască în numele și în locul tău.
6. Cinstește memoria înaintașilor.
7. Învăță-i pe urmașii tăi să-și prețuiască moștenirea.
8. Rezistă tuturor presiunilor asimilatoare.
9. Integrează-te în propria cultură.
10. Fii demn și te vor aprecia și ceilalți.

mtv
21 iunie,
miercuri,
ora 13.30

m2
22 iunie,
joi,
ora 14.30

Erată

Din neatenție, în numărul trecut al Foi ne-a scăpat să amintim că la festivitatea din ziua Înălțării Domnului, de la Cenadul Unguresc, a fost reprezentată și Ambasada României de la Budapesta, prin persoana consilierului Aurelia Zmeu.

Codul lui Da Vinci, un mit care a făcut înconjurul lumii

„Cât privește venirea Domnului nostru Isus Hristos și strângerea noastră laolaltă cu El, vă rugăm, fraților, să nu vă lăsați clătinați așa de repede în mintea voastră, și să nu vă tulburați de vreun duh, nici de vreo vorbă, nici de vreo epistolă, ca venind de la noi, ca și cum ziua Domnului ar fi și venit chiar.

Nimeni să nu vă amăgească în vreun chip; căci nu va veni înainte ca să fi venit lepădarea de credință, și de a se descoperi omul fărădelegii, fiul pierzării”. 2 Tes. 2:1-3

Cartea și filmul lui Dan Brown a declarat război creștinătății. Este important de subliniat că acest război nu are de a face în special cu vreo dogmă anume, ci cu însuși persoana și lucrarea lui Isus Cristos. Una din semnele distinctive a zilelor din urmă este „amăgirea”. Eva a fost amăgită de șarpe, iar în zilele din urmă cel rău va face tot posibilul să amăgească pe unii, chiar dintre cei aleși. Amăgirea nu este negare a Cuvântului, ci răstălmăcirea ei. Toată povestea despre care vorbim are la bază teoria conspirației, adică scoaterea la iveală a unui adevăr presupus ținut la „obroc”, până aici cu un anume scop, în cazul nostru, Biserica. Oamenilor nici odată nu le-au plăcut secretele și vor să știe totul: cine a fost turnător la securitate, cine este vinovat de căderea „gemenilor” în SUA, la 09.11.2004, ce secrete are Biserica și nu le-a făcut cunoscut. Este interesant că Isus a lăsat fără răspuns unele întrebări ale ucenicilor, și iată vine Dan Brown cu răspunsul: „Isus a fost căsătorit și a avut copii.”

Cu siguranță că lucrarea de față este o provocare majoră pentru cei credincioși și un pericol real pentru cei care nu au fundamentul biblic complet, de care e-

nevoie în asemenea cazuri.

Firma NAMB Zogby International, o binecunoscută companie din SUA, a realizat un sondaj pe un eșantion de 1.200 de adulți, prin telefon, în luna martie. Dintre americanii abordați în acest eșantion numai 23% au citit Codul lui Da Vinci, iar 43% au spus că nu au citit cartea, dar sunt familiari cu subiectul.

Printre cei care au citit, 60% cred că Biblia este mai aproape de adevăr, iar 10% au crezut că Codul lui Da Vinci este mai adevărată, 30% dintre cei care au citit cartea au crezut că nici una nu conține adevărul pe deplin sau nu erau siguri.

În urma sondajului reiese că din 1200 de americani numai 60% cred Biblia, și nu din toți americanii; deci este de lucru. Unde este loialitatea față de Biblie, când cei mai mulți se delectează cu: Codul lui Da Vinci, Harry Potter, Lord of the Rings etc.?

Orice mișcare amăgitoare are câteva elemente comune: descoperirile extra-biblice (vezi cartea mormonilor, mișcarea New-Age Movement, care a îmbrățișat gnosticismul și altele), sincretismul (amestecul elementelor creștine, a creștinismului istoric, și alte religii și ritualuri, ca de exem-

plu New-Age Movement), scoaterea din context a Scripturii (descoperiri speciale primite doar de un grup restrâns), Christologie defectuoasă (idee total greșită despre cine a fost Isus).

Gnosticismul, care a influențat și Codul lui Da Vinci, afirmă că informația e suficientă pentru salvare, fără a fi nevoie de o relație cu un Mântuitor. Apoi gnosticul afirmă că toate spiritele sunt bune iar tot ce-i „carne” este rău.

Întrebarea care se pune este următoarea: cum poate avea un roman, o fantasmagorie, un impact așa de mare? Codul lui Da Vinci, un crimi mușamalizat în roman istoric, care încearcă să convingă cititorul că are la bază fapte reale, este absurd și totodată, pentru unii, atât de convingător. Dar despre ce este vorba? Despre conspirație, dar nu trebuie să ne îngrijorăm prea mult, pentru că pentru argumentele teologice este cu totul irelevant. Nu e cazul să facem o prezentare amănunțită a romanului sau a filmului dar reținem locațiile care apar (Chateau de Villete, nu departe de Paris, Hotel Ritz, Muzeul Luvru, Temple Church). Rezultatul imediat a fost numărul crescut de turiști în aceste locuri.

Rădăcina Codului lui Da Vinci are o caracteristică pur teologică, și mai mult de atât, christologică. Totul pornește de la o supoziție despre Isus, și celelalte părți au înțeles dacă această presupunere rămâne în picioare. Dacă nu, se prăbușește totul. Din motive de prevenire nu vom intra în anumi-

te aspecte care țin de Persoana Lui Isus Cristos prezentate în Codul lui Da Vinci pentru că nu le consider demne de a fi scrise, totuși voi aborda șase presupuneri ale Codului lui Da Vinci și realitatea lor istorică și științifică.

1. *Presupunere.* În secolul IV, Constantin cel Mare a distrus cu miile documente care afirmau că Isus a fost un muritor de rând.

Realitate: Constantin nu numai că nu a distrus documente privitoare la Isus, ci din contră, în sălile de copiere pe care le avea le-a multiplicat.

2. *Presupunere.* Din porunca Cezarului scribii romani au falsificat Biblia.

Realitate: Cezarul Constantin de aceea a copiat cu scribi profesioniști părți din Biblie, pentru că înainte, în timpul marilor persecuții (mai ales în timpul lui Dioclețian) au fost distruse multe manuscrise ale NT. Bisericile timpurii au făcut o diferențiere fermă între evangheliile provenite de la martori oculari și sub autoritatea apostolilor (Matei, Marcu Luca, Ioan) și între celelalte scrieri evanghelice de mai târziu din sec. II. Încă din primul secol evangheliile au fost păstrate cu grijă și au fost considerate ca fiind inspirate de Dumnezeu. Orice tentativă de fals, este exclus datorită rigurozității scribilor de atunci. Exemplu concret poate fi papirusul Oxyrhynchus, scris înainte de Constantin,

Chester Beutz, papirusurile Bodmer, în care putem citi aceleași vești bune că: Dumnezeu îl iubește pe om, Fiul lui a murit pe cruce pentru păcatele lumii, și de la învierea lui Isus Cristos toți pot avea nădejdea vie.

3. *Presupunere:* La sinodul din Niceea (325 A.D.) Constantin L-a declarat pe Isus Fiul lui Dumnezeu printr-o hotărâre, adică s-a votat iar rezultatul voturilor a fost strâns.

Realitate: Sub nici o formă nu e adevărat că statutul lui Isus a fost schimbat la Sinodul din Niceea. Într-adevăr Sinodul a fost convocat de Constantin, dar nu e adevărat că el a fost păgân toată viața și numai pe patul de moarte a primit botezul la creștinism, așa cum susține Codul Da Vinci. Constantin în politica sa a vrut să unească Biserica cu statul, a făcut totul să îmbuneze atât pe creștini, cât și pe păgâni. Este greu de stabilit când s-a făcut creștin. Chiar dacă s-a botezat nu cu mult înainte de a muri, politica lui arată că era creștin: a îmbunătățit sistemul de pedepse și credite, starea sclavilor și a copiilor săraci, nu a susținut abandonul bebelușilor și a sistat impozitul celor necăsătoriți (celibatari) și în 321 a legalizat ca ziua de duminică să fie sărbătoare. El a convocat Sinodul de la Niceea pentru a reface unitatea creștină și a stopa disputa ariană.

(Continuare în pag. a 10-a)

Praznicul Rusaliilor la Catedrala din Jula

La cincizeci de zile de la Sărbătoarea Învierii Domnului, în toate bisericile ortodoxe este sărbătorit Praznicul Pogorării Duhului Sfânt asupra Sfinților Ucenici și Apostoli ai Domnului Iisus Hristos și întemeierea Bisericii Creștine.

În Catedrala Episcopală din Jula, Prea Sfințitul Părinte Episcop *Sofronie* a săvârșit Sfânta Liturghie Arhierască, urmată de Vecernia din Duminica Pogorării Duhului Sfânt sau „a plecării genunchilor”, slujbă care, potrivit tradiției, se face imediat după încheierea Sfintei Liturghii. La acest mare praznic al Bisericii noastre, în mijlocul credincioșilor julani s-a aflat corul Facultății de Teologie Ortodoxă din Timișoara, condus de *pr. prof. dr. Nicolae Beleanu*, care a dat răspunsurile liturgice la cele două slujbe. **Arhim. Siluan**

Ileana Mălăncioiu

Într-o așteptare apăsătoare

Azi nu mai scriu versuri, nu mai visez,
Nu mai tremur, nu mai plâng, nu mai sunt,
Într-o așteptare apăsătoare m-am îngropat
În mine însămi ca într-un mormânt.

Coboară un înger în el și mă caută,
Nu mă găsește și crede că-am înviat,
Doamne, cât de naivi sunt și îngerii ăștia
Care de-atâta vreme nu au aflat

Că nu învie morții, e în zadar (copile),
Oricâtă speranță, oricâtă îndoială, oricât
Ar plânge mironosițele în acest cimitir
În care mi s-a făcut urât

Să tot ascult plânsul lor care nu se mai termină,
Să tot încerc să ies din acest noroi,
Să tot dau la o parte lespedea asta grea
Pe care nu știu cine o pune înapoi.

Rugăciunile comune ale ortodocșilor din Ungaria

Consiliul Ecumenic Bisericesc din Ungaria, împreună cu Eparhia Ortodoxă Maghiară a organizat, în zilele de 3-4 iunie, cea de-a patra ediție a Zilelor Ortodoxe din Ungaria. Festivitățile s-au desfășurat în capitala ungară, la Catedrala Ortodoxă Maghiară „Adormirea Maicii Domnului” din Piața Petőfi. Credincioșii ortodocși din Budapesta – români, maghiari, ruși și sârbi – pe parcursul acestor două zile au sărbătorit și s-au rugat împreună.

Sâmbătă șirul manifestărilor a început cu un simpozion științific „Icoana în tradiția creștină”. După un moment de rugăciune, și după cuvântul festiv al PS *Ilarion Alfeiev*, Episcopul Vienei și al Austriei, conducătorul Eparhiei Ortodoxe Maghiare din Ungaria, însemnătatea icoanei în credința ortodoxă a fost evidențiată de către conferențiarul simpozionului științific, care a avut loc în Catedrală și care a fost moderat de părintele *Imrényi Tibor*, protopopul Parohiei Ortodoxe Maghiare din Seghedin. Materialele prezentate de vorbitori au fost ilustrate sugestiv prin imagini și sinteze expuse prin retroproiector.

În cadrul simpozionului au fost prezentate următoarele conferințe: PS *Ilarion Alfeiev* – „Teologia icoanei în Biserica Ortodoxă”, Protopopul *Imrényi Tibor* – „Biserica, icoana și omul”, *dr. Kárpáti László*, istoric al artelor la Muzeul Ortodox Maghiar din Mișcolt – „Comorile artei religioase ortodoxe în Ungaria”, *dr. Nagy Marta*, bizantinolog din Dobrița – „Apariția icoanelor în timpul regelui Ștefan cel Sfânt”, *dr. Valerij Lepahin*, istoric literar din Seghedin – „Însemnătatea icoanei în religia creștină”.

După încheierea simpozionului a avut loc un forum unde s-au dezbătut prelegerile prezentate aici, și unde conferențiarul a răspuns întrebărilor puse de participanți.

În după-amiaza aceleiași zile, după vernisajul expoziției de icoane care a avut loc la intrarea principală din Catedrală, s-a desfășurat un program cultural, la care au participat mai multe formații corale, iar Părintele Protopop *Mitrofor Hrisostom Pijnenburg* din Viena a prezentat un interesant material despre „Tipurile și mesajele icoanelor dumnezeiești”.

Concertul coral de muzică sacră a fost deschis de corul gazdă a Parohiei Ortodoxe Maghiare „Adormirea Maicii Domnului”, condus de dirijorul *Fekete-Kiss Sándor*. Pe lângă corul gazdă au mai susținut concerte Corul Bizantin „Sf. Dumitru”, dirijat de *Imrényi Dávid*, Corul de copii al Catedralei „Adormirea Maicii Domnului”, condus de *Maria Lepahin* și Corul Arhieresc al Catedralei „Adormirea Maicii Domnului”, condus tot de *Maria Lepahin*.

Cea de-a doua zi a manifestărilor a început cu Sfânta Liturghie Arhierască, săvârșită în Catedrala Ortodoxă Maghiară „Adormirea

Maicii Domnului” din Budapesta, unde PS Episcop *Sofronie*, Întâistătorul Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria a fost primit după tipicul bizantin de întâmpinare și înveșmântare a ierarhului. La Sfânta Liturghie au slujit împreună PS

Episcopul *Ilarion Alfeiev* și PS Episcop *Sofronie*, însoțiți de un sobor de preoți ai Eparhiei Ortodoxe Maghiare din Ungaria, iar de la Episcopia Ortodoxă Română au participat arhimandritul *Siluan*, stareț la mănăstirea din Săcal, părintele *Aurel Becan*, protopopul Seghedinului, protosinghelul *Calinic* și preotul budapestan *Marius Maghiaru*.

La Liturgia Arhierască oficiată de cei doi episcopi, nouă preoți, doi diaconi și numeroși hipodiaconi, răspunsurile au fost date de grupurile corale ale Catedralei Ortodoxe Maghiare din Budapesta.

A.L.Crișan

„Nimic în viața noastră nu este întâmplător. Dumnezeu se îngrijește chiar și de cele mai mici amănunte ale vieții noastre.

Nu rămâne indiferent la necazurile noastre; nu suntem singuri pe lume.

Ne iubește mult, ne are în mintea Sa în orice clipă și ne ocrotește.”

Fericitul Părinte Porfirie

Adio, grădiniță!

Agitație, zgomot, aranjarea sălii de ocupație, asta a putut vedea cel care a intrat în grădinița românească din Bătania, duminică, 28 mai, după-masă pe la ora trei. Mare a fost agitația, pentru că serbarea de rămas bun a preșcolarilor a fost planificată în curtea instituției, care și-a terminat primul an școlar într-o altă clădire decât cea obișnuită, alături de parohia ortodoxă. Au spus adio anilor de grădiniță 9 copilași, emoția cărora, mai mult ca sigur, era mai mică decât cea

a părinților, când au preluat florile de mulțumire de la odraslele lor.

La programul de mai bine de o oră au participat toți copiii din instituție, apoi au urmat momentele mai destinse, când fiecare micuț a fost înconjurat de părinții, bunicii și membrii familiei lor. Oaspeții serbării au contribuit la buna funcționare a grădiniței românilor din Bătania cu daruri personale și prin cumpărarea multor tombole.

Ștefan Crâsta

Serbare la Julia

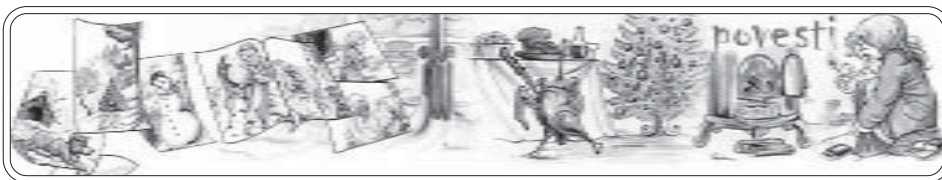
19 copii și-au luat rămas bun de la Grădinița din strada Galamb din Julia în data de 2 iunie. Din grupele românești, „Veverița” și „Urșulețul”, opt copilași vor pleca din septembrie la școală.

În această zi de sărbătoare atât pentru grădiniță, dar mai ales pentru familii, copiii au oferit publicului numeroși un program cultural, alcătuit din poezioare și cântece în limbile română și maghiară. Alături de poeziile despre copilărie și școală, preșcolarii și-au luat rămas bun și de la educatoare și grădiniță. Cei mai mici colegi ai lor le-au spus adio

viitorilor școlari. Conform tradiției, fiind conduși de educatoarele Maria Rocsin Pekárik, Maria Butt, Veturița Ardelean și Florica Ruja, copiii și-au prezentat programul în port popular românesc, după care, tot în mod tradițional, au legat panglica cu numele lor și ale educatoarelor pe steagul grădiniței.

Așadar, începând din septembrie 2006, Școala generală „Nicolae Bălcescu” din Julia va avea în clasa întâi opt elevi care au „absolvit” Grădinița din strada Galamb.

R. Păcaș

Gelu Românul

Povestire istorică de Petre Demetru Popescu

Voievodul Gelu privea câmpia pârjolită de focul năvălitorilor și frământată de copitele cailor din armile fără număr mănate până aici de ambițiosul și lacomul Arpad. O durere fără margini îl stăpânea la gândul că atâția români zăceau acum răpuși prin bătăliile câte le purtase ani în șir pentru apărarea ființei acestui pământ binecuvântat de Dumnezeu și desfătat în bogății și frumuseți. Nu-i mai vedea nici pe cei care fuseseră cu un ceas mai devreme alături de el. Nici pe Ghindă și nici pe Drumaru, pe Dobostei și pe Locustan. Se risipiseră prin văi și păduri, sufletul lor se ridicase ușor ca fulgul din încrâncenata luptă și își luase cu siguranță zborul spre cerul senin. Durerea se risipea și ea și făcea loc unei bucurii neasemuite și unei mândrii ca nici alta de dreaptă. Inima zburda fericită, gândul își zicea cu multă chibzuință: „Nu știu unde veți fi acum, șoimii mei? Poate aripa vicleană și necruțătoare a morții v-a învăluit... poate doar puterea voastră a secăt sau visul nostru cel mare al libertății s-a preschimbat în cenușă? Ori nimic din toate acestea nu s-au întâmplat! Iar voi mă așteptați slobozi și vii prim păduri să vă dau iar semnalul de începere a bătăliei?”

Gândul se frângea apoi și Gelu se trezea în fața crâncenei priveliști. Ofta din adâncul ființei și își încăleca din greu roibul. Sângera și izvorul cel mic se susura din răni și se prelingea pe spațele calului. Acesta îi simțea toată suferința și îl purta departe de acolo, să-i afle loc de odihnă. Dar Gelu Românul nu se gândea la odihnă. Visul lui nu se sfârșise și nici nu-și putea găsi vreun sfârșit decât odată cu ultima zvâcnire a inimii. Prindea aripi și zbura spre alte chipuri de români pe care îi căuta acum să-i adune de pretutindeni și să-i întoarcă la luptă. Chiar și pe cei pierduți i-ar fi întors de la vetrele întunecoase ale pământului spre cele de lumină ale luptei. Dar puterile îl lăsau și roibul său îl purta spre inima pădurilor,

ca să afle răcoare și spre apele Someșurilor ca să-și poată spăla și alina rănilile.

Într-un târziu, la poalele unui deal, dădura peste coliba unui pustnic. Pustnicul stătea pe prispă și parcă privea în gol. Calul se apropie și când ajunse acolo, Gelu făcu ce făcu și reuși să se dea jos sin șă. Se așează pe prag și sărută mâna bătrânului. Acesta prinse să-și plimbe mâna sărutată pe fața voievodului și surâse cu amărăciune. Apoi zise cu glas stins și cu tristețe adâncă:

– Tu ești fără doar și poate voievodul Gelu!

Gelu tresări:

– De unde știi, moșnege? Nu m-ai văzut niciodată!

Moșneagul zâmbi din nou. De data aceasta era ceva asemănător cu o împăcare a sufletului. Glasul lui suna sloboz și plin de căldură:

– Nici acum nu te văd. Ochii mei n-au văzut niciodată lumina soarelui. Dară mâinile mele te-au simțit. Numai un voievod ca tine ar putea fi astfel!

Gelu se minună. „Oare bătrânul e într-adevăr orb? Sau vorbele lui sunt doar de șagă!” Curând se putu încredința că bătrânul nu mințise și că tot ceea ce spunea izvorăa curat din ființa lui singuratică și tristă. Atunci îndrăzni să i se spovedească:

– Moșnege drag, la ceasul acesta când am ajuns la tine, trei răni adânci îmi chinuie și-mi sângerează trupul: una în piciorul stâng, una în mâna dreaptă și ultima în piept, aproape de inimă. Aș vrea să mă întorc și să-mi strâng oastea. Dar mi-e că nu voi mai apuca...

Pustnicul privi din nou în gol. Dar ochii lui mari și albi ca zăpada vedeau drept în sufletul lui Gelu. Își plimbă puțin mâinile și le așază pe rănilile voievodului. Apoi zise:

– Pe drept ai grăit că ai trei răni. Dară nu cele pe le-ai spus te vor sfârși din viață. Alte răni îți sunt mai dureroase: una izvorăște din minte și-ți spune mereu că oștile lui Arpad au încălcat pământul românesc; alta izvorăște din simțirea ta de român care suferă la gândul că ai pierdut pe frații tăi în

restricte; ultima e rana izvorâtă din inimă la gândul că vei muri înainte de a vedea liberă sfânta noastră moșie!

Gelu tresări. Moșneagul avea dreptate. Acestea erau adevăratele lui răni. Se îngrozi și parcă uită de celelalte răni ale trupului. Îl îmbrățișă pe moșneag și rămase astfel o clipă cât un veac întreg. Apoi îi zice cu voce fierbinte și rugătoare:

– Și ce trebuie să fac, moșnege?

– Tu? Nimic nu mai trebuie să faci acum! Cât ți-a fost brațul teafăr, inima n-a tremurat. Inimă de bărbat întreg! Cruce de bărbat! Creștină în Dumnezeu și-n pământul strămoșilor ai avut neclintită. De bătut, te-ai bătut. De atâtea ori ai biruit. Acum dușmanul te-a răzbit nu prin vitejie, ci prin numărul mare și greu al armiiilor. Tu nu mai ai ce face. Rănilile te vor sfârși. Dar ai fost șoim nebiruit și așa vei rămâne.

– Dar pământul sfintei noastre Transilvanii?

– Nici de el să n-ai grijă. Că îl lași în mâini bune. Nici un român adevărat nu va întârzia să ridice paloșul întru apărarea libertății sale. Cei ce vor veni după noi sunt ca un fluviu ce nu seacă niciodată. Iar tu vei fi nemuritor!

Gelu tresări:

– Nemuritor? Dar parcă ziceai că mă vor sfârși rănilile!

– Și asta e adevărat. Dar vei rămâne ca un cântec, purtat din gură în gură de cei ce vor veni după noi!

Gelu nu mai zice nimic. Îi sărută din nou mâna moșneagului, încăleacă așa cum putu și porni la drum. Se tot duse până ce rănilile îl sfâșiară. Se prăbuși de pe cal și rămase întins la pământ, cu privirile înghețate dar senine, așa cu este însuși chipul libertății. Iar legenda spune că roibul său neasemuit, ultimul prieten credincios, îi săpă mormântul în pământul românesc transilvan. Cu copitele îi săpă mormântul, cu dinții îl așază în groapă. Și îl plânse cu sufletul său de armăsar. Gelu însuși se uni cu pământul și făcură tot una.

(Sfârșit)

Tradiții românești la Chitighaz

În după masa zilei de 10 iunie, elevii școlii românești din Chitighaz, clasele V–

VIII, instruiți de profesoara *Maria Sarca Zombai*, au susținut un spectacol special

intitulat „Tradițiile populare ale românilor din Chitighaz”. La festivitate a fost prezentat obiceiul nunții, nașterea și botezul la Chitighaz. Pe lângă interesantele ceremonii ale tradițiilor populare și evenimentele prilejuite de aceste ocazii, au fost scoase la suprafață multe și variate creații muzicale produse în sânul comunității românești la aceste ocazii importante. Muzica, cântecul, strigăturile și descântatul sunt elemente care la aceste ocazii vin să coloreze atmosfera, acestea devenind programul central al ceremonialului.

Pe lângă obiceiul de nunta, naștere și botez, cei pre-

zenți la program au avut plăcuta ocazie de a vedea segmente din portul străvechi și obiecte de uz casnic, prețioase lucruri din frumoasa colecție a profesoarei Maria Sarca. La manifestare elevii cursului superior au mai pre-

zentat dansuri populare românești autentice, iar elevii cursului inferior, instruiți de doamnele învățătoare, au prezentat un bogat program de jocuri și cântece tradiționale de Crăciun, Paști și Rusalii.

A.L.Crișan

Liceeni julani la un concurs din Suceava

Ministerul Educației și Cercetării din România a organizat, în perioada 2–6 iunie, la Suceava, cea de-a VI-a ediție a Concursului Internațional de Limba și Literatură Română „Mihai Eminescu”, la care au fost înscrși 23 de elevi din România și 77 de elevi din străinătate, respectiv Serbia, Ucraina, Republica Moldova, Ungaria, Statele Unite ale Americii, Bulgaria, Canada, Albania, Germania, Israel. La concurs am participat și cinci elevi ai Liceului „Nicolae Bălcescu” din Iula: *Daniel Ruja*, *Zoltan Iova*, *Maria Varadi*, *Maria Berényi* și, subsemnata, *Adriana Martin*.

Competiția a reunit ocupanții locurilor I și II la etapa națională a concursului „Mihai Eminescu”, elevi români sau din rândul minorităților naționale și elevi străini aflați la studii în România.

Deschiderea oficială a întâlnirii a fost pe data de 2 iunie, la Casa de Cultură din

Suceava. Concursul s-a desfășurat pe trei secțiuni:

– sâmbătă, 3 iunie – probă scrisă individuală,
– duminică, 4 iunie – probă de elaborare a unui eseu în echipă, formată din 8 elevi,

– luni, 5 iunie – proba orală de limbă, literatură și comunicare de 7 minute. Această probă a cuprins prezentarea unui obicei specific zonei din care proveneau elevii și o probă de literatură. Aici noi, elevii Liceului „Nicolae Bălcescu” am prezentat cultura românilor din Ungaria, printre care viața și activitatea unor intelectuali de seamă, respectiv pe *Lucian Magdu* și pe *Maria Berényi*, de la cea din urmă fiind recitată poezia: „Să nu uit limba”.

În ziua de 6 iunie s-a desfășurat Gala Laureatilor, unde noi, elevii Liceului Bălcescu, am obținut un rezultat frumos, mențiunea juriului. Probele concursului și festivitatea de premiere au avut loc la Colegiul Națio-

nal „Mihai Eminescu” din Suceava. Concursul a reunit și două manifestări culturale, sâmbătă, în municipiul Suceava și orașul Gura Humorului, respectiv „Cultură și civilizație românească” și masă rotundă cu tema

„Interferențe culturale române”.

Echipa noastră a fost pregătită de profesoara *Stella Nicula Machhour*, și am primit ajutor și din partea bi-

bliotecii noastre, de la *Silvia Cefan* și *Doina Luțai*, cărora le mulțumim și pe această cale, la fel și profesoarei *Andreea Iova*, care ne-a însoțit la acest concurs.

Adriana Martin, elevă

Memoria eroilor români

În Biserica Ortodoxă Română, în ziua praznicului Înălțării Domnului se face și

lui război mondial, între anii 1915–1918, a funcționat un lagăr de prizonieri, unul din-

Monumentul de la
Megyaszó

pomenirea eroilor neamului românesc. În ultimii ani, credincioșii din Budapesta, în această zi, după Sfânta Liturghie s-au deplasat la cimitirul din Rákoskeresztúr, unde la parcela soldaților români, după o slujbă de pomenire, au depus coroane și jerbe de flori la monumentul ostașilor români.

În acest an, după liturghia săvârșită la capela românească din capitala Ungariei, o mică delegație a românilor budapestani, condusă de doamna ambasador al României, *Ireny Comaroschi*, a plecat spre comuna Ostffyasszonyfa din județul Vas. Aici, în perioada primu-

tre cele mai mari din acele vremuri, în care pe lângă soldați ruși, sârbi și italieni, au fost deținuți și mulți ostași români. O mare parte a soldaților deținuți în acest lagăr (10.600 din cei 160.400), în ciuda condițiilor acceptabile, au murit aici din cauza epidemiei de gripă spaniolă, fiind înmormântați în cimitirul lagărului. (Epidemia de gripă spaniolă, la vremea aceea, a avut mai multe victime chiar decât primul război mondial.)

După primirea delegației de primarul comunei Ostffyasszonyfa și de directorul cimitirelor din județul

Vas, cei prezenți au participat la o slujbă de pomenire săvârșită la monumentul soldaților români de *pr. Marius Maghiaru*. În urma parastasului săvârșit în memoria celor peste 4.000 de soldați români care își dorm somnul de veci în acest cimitir, doamna ambasador și domnul atașat militar al României au depus coroane de flori la obeliscul ridicat în cinstea ostașilor români.

La invitația gazdelor, delegația a făcut o scurtă plimbare în cimitirul frumos întreținut. Lângă monumentul central, unde în fiecare an, în jurul zilei morților (1 noiembrie) se face o slujbă ecumenică, conducerea cimitirului intenționează să ridice o baracă identică cu cele din vremea funcționării lagărului, în care se va amenaja o expoziție cu unicele și celelalte obiecte folosite de prizonieri. Locu-

itorii lagărului au format o adevărată societate, având ateliere unde au lucrat ca pantofari sau împletitori de coșuri, magazine în care au putut face cumpărături cu bancnote speciale, folosite doar în lagăr, o farmacie și un spital cu personal însemnat. În noiembrie 1918, lagărul a fost desființat, iar cei care nu au căzut victima epidemiilor, s-au putut întoarce în țara lor.

M. M.

În cimitirul din Ostffyasszonyfa

Codul lui Da Vinci, un mit care a făcut înconjurul lumii

(Urmare din pag. a 6-a)

După Arius, Isus a fost Fiul lui Dumnezeu dar, a fost mai puțin Dumnezeu ca Tatăl (poate că cea mai apropiată de această învățătură este cea a Martorilor lui Iehova, azi). Sinodul a fost deschis de însuși Constantin apoi a delegat președinția. Scopul principal a fost unitatea, și nu un verdict teologic dinainte stabilit. La Sinod au participat în jur de 220–225 de clerici. Mărturisirea de credință ariană a fost respinsă, și au alcătuit mărturisirea de credință niceeană, la care a fost anexată patru bule anti-ariene. Hotărârea a fost luată în procent de 99%, în afară de doi din cei prezenți toți au votat pentru. A fost acceptat că Isus este Fiul lui Dumnezeu, născut și nu făcut, de aceeași esență cu Tatăl (homousios).

4. *Presupunere*: Biblia este o născocire, iar adevărul despre Isus se află numai în

scrierile care nu au căzut pradă lucrărilor de falsificare ale lui Constantin, ca de exemplu sursele de la Marea Moartă, și manuscrisele egiptene din Nag Hammadi.

Realitate: Scrierile din Nag Hammadi sunt mult după Evanghelii. Aceste scrieri provin de la o mișcare care propovăduia mântuirea prin cunoștințe deosebite. Urmășii lor au numit-o gnosticism. Manuscrisele gnostice nu pot fi privite surse infailibile despre Isus Cristos, și lucrarea lui de mântuire, pentru că nu provin de la martori oculari și sunt mult mai târzii. Este cu totul altceva cu manuscrisele de la Marea Moartă. Acestea atestă acuratețea cu care s-au transmis de la generație la generație textele Vechiului Testament. De fapt această descoperire adevărate aspectul profetic ale textelor Vechiului Testament. Acestea vorbeau despre Mesia care urma să vină. Nimeni nu

putea să afirme că aceste profeții au fost scrise ulterior în ele, falsificând astfel cărțile Vechiului Testament.

5. *Presupunere*: Leonardo da Vinci a știut că Maria din Magdala a fost soția lui Isus, iar în pictura intitulată „Ultima cină”, persoana din dreapta lui Isus nu era de fapt Ioan, ci Maria. Leonardo a adus la cunoștință posterității într-un mod codat această taină (de aici titlul: Codul lui Da Vinci).

Realitate: Istoricii de artă pot să dea din cap deoarece un tablou pictat cu 1.500 de ani mai târziu nu prezintă o sursă istorică veridică, ci doar reflectă gândirea, imaginația autorului. Această se numește libertate artistică. De fapt pictura prezintă momentul, în acord cu obiceiurile renașterii ale vremii. Studiind schițele preliminare a le lui Leonardo, este clar că e vorba de Ioan în tablou, și nu de Maria.

6. *Presupunere*: Sfântul

Gral, obiectul ultimei cine, din legende medievale, de fapt este o persoană, și anume pântecul Mariei din Magdala, „paharul” care conține sângele regesc al lui Isus Cristos, adică predecesorul (copilul) lui Isus.

Realitate: În acele vremuri nu era nimic dacă un rabin avea soție. De ce să fi ascuns acest fapt Evangheliile în cazul lui Isus. Dar să fim puțin atenți la numele Mariei din Magdala. Magdala nu era numele de familie, ci numele unei localități aflate pe partea de vest a lacului Ghenezaret. Într-o cultură în care nu se cunoștea termenul de nume de familie, pe cele necășătorite cu același nume le deosebeau după numele localității din care proveneau, iar pe cele măritate după numele soțului.

Luca 8:1–3: „...și mai erau, cu Isus, și niște femei: Maria, zisă Magdalina, ... Ioana, nevasta lui Cuza, și multe altele.” Dacă Maria era soția

lui Isus tot așa era identificată ca și Ioana (adică Maria, soția lui Isus), și nu după localizarea geografică din care provenea, adică Magdalina (trad. Cornilescu).

„Nicăieri nu există nici o dovadă, care ar atesta faptul că Isus a fost însurat.” (Darell Bock, profesor de teologie din Dallas).

În final iată ce afirmă cercetătorul de litere de la Universitatea din Münster: „Nu m-am întâlnit nici măcar cu o scriere, al cărui conținut ne-ar obliga, să avem o altă imagine despre Isus, ca cea prezentată de Noul Testament. Acele documente nou-testamentale care ne-au rămas, mai mult de 5.000 de manuscrise, precum alte traduceri în alte limbi, precum și citatele din Noul Testament folosite de părinții Bisericii, transmit același tablou despre Isus: Domnul și Mântuitorul răstignit al lumii întregi.”

Pastor Teofil Tripo

„Din punct de vedere cultural ar mai fi mult de făcut”

Interviu cu medicul Paul Ovidiu Rus-Gal de la spitalul din Jula

În zilele de azi, când toată lumea este agitată și cu fel și fel de probleme, avem tot mai puțin timp pentru cei iubiți ai noștri, pentru noi înșine, și fiecare om caută undeva pacea lui sufletească. Noi, creștinii, ne găsim pacea sufletească în Dumnezeu și în Biserică. Pe lângă buna credință în Dumnezeu, alții își găsesc liniștea scriind sau compunând poezii, acesta fiind un mijloc prin care își exprimă sentimentele, de a intra în legătură cu ceilalți, de a spune ceea ce simte, ceea ce gândește. **Paul Ovidiu Rus-Gal**, un tânăr medic originar din Arad, de doi ani lucrează la spitalul din Jula, iar în timpul liber își găsește liniștea în poezie, scriind versuri pline de sinceritate, simple trăiri și stări ale omului din viața de zi cu zi.

– Sunt român și m-am născut în 1979, în luna aprilie, în România, la Arad, unde am absolvit și școala generală, după care am studiat la Liceul „Moise Nicoară”. În anul 1997 am dat admiterea la Facultatea de Medicină și Farmacie din Timișoara, unde am fost admis. Aici am urmat cursurile facultății timp de șase ani. Din anul 2003 am lucrat un an ca medic stagiar la Spitalul Municipal din Arad, la secția de medicină internă. În anul 2003 am cunoscut-o pe soția mea, care e de o vârstă cu mine și care se numește **Gabriela Rus-Gal**, era și ea studentă la medicină, iar acum lucrează la centrul de colectare de sânge de la spitalul „Pándy Kálmán” din Jula. Soția mea este interesată foarte mult de prevenție, ar vrea să facă medicină preventivă, pentru că într-adevăr e mult mai ușor să previi decât să vindecii o boală. La ora actuală alimentația și obiceiurile oamenilor sunt destul de proaste, și în sensul acesta nu există destule publicații, ci din contră, toată lumea se chinuie să-i determine pe oameni să consume tot felul de produse fără discernământ.

– Ce v-a determinat să veniți să lucrați ca medic aici, într-o țară străină?

– Am venit în principiu pentru că soția mea e din localitatea Vârșand, din satul învecinat graniței cu orașul Jula. Ea fiind aici aproape la vizitat de mai multe ori acest oraș și era familiarizată cu atmosfera de aici. Deci în primul rând motivația noastră a fost de ordin profesional. După ce ne-am interesat cum stau lucrurile aici în Ungaria, ne-am rezolvat actele necesare pentru a putea munci și locui aici. Primul pas pe care l-am făcut în acest scop a fost cererea vizei de ședere care am

primit-o la Cluj-Napoca. Astfel, din 10 august 2004 lucrăm aici în Jula amândoi, soția mea a primit deja viza de ședere, și este deja rezident la Bichișciaba pentru un an de zile, iar eu aștept viza de ședere ca să mă pot înscrie și eu la rezidențiat. Aici la Jula, din păcate, la chirurgie nu am putut primi un post, astfel am ajuns la secția de medicină nucleară, unde am lucrat de la sosirea mea aici până anul trecut în luna martie, și din martie 2005 am trecut la secția de oncologie, pentru că, totuși, am considerat că o secție unde doar diagnostic se poate face nu e chiar ceea ce mi-aș dori, și eu mi-am dorit să fiu mai aproape de bolnavi. De aceea am trecut la secția de oncologie, iar din luna martie 2006 sunt la această secție.

– Ce v-a influențat să alegeți medicina, și care ar fi următorul pas de viitor pe care vă propuneți să-l faceți, dacă vă veți lua rezidența?

– În primul rând mi-am ales această meserie din dorința de a da o mână de ajutor celorlalți, de a încerca să diminuez pe cât posibil suferința și de a găsi eventual noi metode de tratament. După ce îmi voi primi rezidența, probabil că următorul pas va fi să mă orientez spre cercetare, chiar și în oncologie, pentru că rata cu care crește numărul tumorilor este din ce în ce mai mare, din mai multe cauze, numărul bolnavilor este în creștere.

– Venind aici într-o țară străină să lucrați, cum v-ați descurcat cu limba maghiară?

– Când am venit aici să lucrez nu am știut limba maghiară deloc, am învățat-o de la zero. Neștiind limba, a trebuit să învăț teamein, și gramatical în primul rând... Am și reușit, iar acum pot să zic că mă des-

curc și am ajuns la un nivel accesibil. Soția mea știe ambele limbi, deoarece e de naționalitate maghiară, și la ei în familie se vorbește ungurește.

– Cum ați reușit să vă încadrați aici într-un mediu nou, cu o limbă străină dumneavoastră, cu colegi noi...?

– La început a fost foarte greu, deosebit de greu, pentru că și oamenii gândesc altfel, văd lucrurile altfel, și nu era chestia doar de exprimare ci și să gândești într-o limbă cu totul nouă și să te și exprimi în aceeași limbă, să mai și înveți, pentru că între timp am dat și examenul de recunoaștere a diplomei, și eu și soția mea, examen destul de greu, dar ne-am descurcat. La secția unde lucrez acum colectivul de lucru e foarte reușit, sunt o grămadă de medici tineri apropiați ca și vârstă, probleme nu am întâlnit. Niciodată nu s-a pus problema că eu am venit dintr-o țară vecină sau să fiu considerat ca și străin. Și bolnavii se poartă frumos cu noi, probleme de ordin național nu au fost.

– Știm că iubiți foarte mult literatura, și compuneți chiar poezii. Ce gen de poezii scrieți?

– Întotdeauna am considerat că poezia e un mijloc de a-ți exprima sentimentele, de a intra în legătură cu ceilalți, de a spune ceea ce simți, ceea ce gândești. Fără a fi șocante, poeziile mele au fost de multe ori foarte sincere, au avut în ele o mare doză de sinceritate. Am și reușit să public pe Internet, la Arad, vreo două poezii, dar fiind tot timpul ocupat cu școala, cu facultatea, nu prea am avut timp să mă dedic acestui lucru, dar asta a rămas o preocupare și o dragoste a mea. Fiind influențat foarte mult de Cioran, Noica, Petre Țuțea, Eliade și alți mari scriitori români, m-am orientat mai mult înspre eseuri, poezii fără rimă, cu rimă albă, în care am încercat în primul rând să exprim ceea ce simt, fără să urmăresc plasticitate, frumusețe, ci pur și simplu trăiri și stări ale existenței în primul rând.

– De când locuiți aici în Ungaria, ați contactat comunitatea românească de aici. Ați luat legătura cu românii de aici?

– Timp în care eram la secția de izotopi, navigând pe Internet, am găsit site-ul revistei dumneavoastră, gă-

sind acolo adresa de email a „Foii românești” am scris redacției, iar doamna director **Eva Iova** a fost foarte drăguță și ne-a invitat aici la sediul Uniunii Culturale, unde am discutat despre o grămadă de lucruri, am schimbat păreri, impresii, ne-a dat câteva cărți, din care am reușit să vedem în ce constă activitatea literară în această zonă și în Jula. Ulterior am ținut legătura, dar din cauza timpului puțin, mai mult prin mail comunicăm. Am primit frecvent o grămadă de invitații de la ea, de a participa la diferite serate sau programe culturale. Aici la Jula avem o grămadă de colegi veniți și din Arad, Oradea, Cluj, cu care ținem o legătură destul de strânsă, și cunoaștem mulți dintre medicii români născuți aici la Micherechi, Chitighaz, etc. Când avem timp și nu suntem de gardă mergem și la biserica ortodoxă din Jula Mică, unde îl cunoaștem bine pe preotul paroh **Petru Pușcaș**. El e din Pîlu, de lângă Vârșand, de unde e soția mea. Iar acum două săptămâni au venit părinții mei aici în dorința de a merge în satul vecin, la Aletea, să-mi caut acolo fosta mea educatoare, care de mai mulți ani locuiește aici și se numește **Ecaterina Berecki**. Am găsit-o destul de greu, dar până la urmă a fost o întâlnire care a provocat o surpriză enormă. Văzându-i pe părinții mei și auzindu-mi vocea, m-a recunoscut deși au trecut vreo 24 de ani. A fost un moment foarte fericit, în care am putut să am alături un om care în primii ani ai copilăriei mele a fost acolo la grădiniță, și am început să-mi aduc aminte de unele lucruri. A fost foarte frumos. A fost o întrevvedere foarte emoționantă. Ne-a promis că o să ne viziteze.

– Cum ați aflat că fosta dvs.

educatoare locuiește la Aletea?

– Tatăl meu mi-a spus că prin anii '90 a ajuns să locuiască aici la Aletea, și că ar fi bine s-o căutăm, să-i facem o surpriză. În felul acesta am ajuns să o căutăm, și până la urmă am găsit-o. E căsătorită aici cu un maghiar, are o căsnicie reușită, dar încă e aproape cu sufletul de România și de oamenii de acolo. Aici s-a adaptat foarte bine comunității românești din Aletea pe care a ajutat-o cu știința ei, cu predarea limbii române, cu organizarea de dansuri în localitatea unde locuiește.

– Deoarece ați muncit și la spitalul Municipal din Arad, sunt diferențe între spitalul de aici și cel din România?

– Din punct de vedere profesional, nu cred că diferențele sunt semnificative, și cred că și la Arad și la Timișoara și chiar în oricare alt centru e la același nivel, poate unele sunt chiar mai bune decât unele chestii de aici. În schimb, din punct de vedere material, condițiile sunt sensibil mai bune, aprovizionarea cel puțin cu medicamente e mult peste ce se întâmplă în Arad, și aparatura, dotarea e mai bună.

În încheiere aș dori să spun că uneori seara, aici la Jula, pare destul de pustiu orașul, și poate că din punct de vedere cultural ar mai fi foarte mult de făcut aici. Într-adevăr, există în oraș cinema și teatru, dar probabil că și faptul că lumea evoluează într-un fel destul de ciudat și pe nimeni nu mai interesează valorile morale, culturale, biserica, dar în special biblioteca a cam rămas pe dinafară, și poate aici ar mai fi ceva de făcut. Asta e cel puțin ceea ce mie aici îmi lipsește.

Anca L. Crișan

(În numerele următoare veți putea cunoaște și poeziile tânărului doctor, stabilit la Jula.)

Ștefan Oroian (Ungaria)

„Un imperativ pentru viitor: desființarea granițelor spirituale”

Artistul plastic Ștefan Oroian s-a născut în Ungaria, la Bătania, în ziua de 19 februarie 1947. A urmat studii superioare de specialitate la Seghedin. Este „cetățean maghiar de origine română” – acesta este statutul său, ca și al celorlalți compatrioți ai noștri care trăiesc în țara vecină. Locuiește în frumosul oraș Julia, împreună cu soția sa, doamna Maria (care a fost profesoară de matematică, în prezent pensionară, la Liceul „Nicolae Bălcescu” din această localitate) și au doi copii, o fată și un băiat, ambii licențiați. Artist de o remarcabilă originalitate și forță în care mulți văd un demn urmaș al lui Brâncuși. Lucrează în ulei, tehnică mixtă, acuarelă, face plastică în lemn și grafică. Așadar, pictor și sculptor în lemn, domnul Ștefan Oroian se bucură de o prestigioasă carte de vizită. O trece în revistă, fie și sumară, a expozițiilor pe care le-a deschis în ultima vreme, e elocventă: în 2003 („anul meu românesc”, zice artistul, dar nu doar românesc) a fost prezent cu lucrări la Bistrița, Cluj și Oradea; în același an, împreună cu Loránd János, a fost prezent în Olanda. În 2004 („anul italian”) operele sale au încântat publicul din Roma și din Veneția, prin expozițiile inaugurate la Accademia di Romania și, respectiv, Casa română „Nicolae Iorga”. Anul 2005 a fost „anul Ungariei”, marcat de expozițiile de la Mezőtúr, Seghedin și Budapesta. Au mai fost vernisate expoziții personale la Julia, Eger, Bichișciaba, Arad, București, Brașov, Ditzingen, Zurich. Din 1982 este membru al Uniunii Artiștilor Plastici din Ungaria, iar din anul 1995 face parte din Asociația Internațională UNESCO a Artiștilor Plastici, cu sediul la Paris. În decembrie 2004, de Ziua Națională a României, i s-a conferit Ordinul „Meritul Cultural” în grad de Cavaler, categoria Arte Plastice.

Considerat de exegeți drept „cel mai reprezentativ artist plastic al comunității românești din Ungaria”, comunitate ai cărei centru-pivot este Julia, veritabil leagăn al românismului, domnul Ștefan Oroian este, în același timp, și unul dintre cei mai vrednici și mai reputați reprezentanți al vieții obștești a românilor. Este, de mai multe legislaturi, deputat în Consiliul orașenesc Julia, face parte din Președintele (al cărui decan de vârstă este) Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, este președinte-fondator al Fundației „Pentru Muzica” din Julia, care, din doi în doi ani, organizează un festival la care totdeauna sunt invitate și formații corale din România. S-a numărat printre fondatorii gazetei „Foaia românească” din Julia, în redacția căreia a lucrat un lung timp. În 1993 a înființat Editura „Noi”, pe care a condus-o câțiva ani, cu rezultate de excepție, în calitate de redactor responsabil.

◆ Cum vedeți Dvs., domnule Ștefan Oroian, drumul României spre Uniunea Europeană? Drept, lin, cotit, poticnit?...

Lin, în nici un caz. Și nici drept – decât în sensul legitimității noastre de a accepe în structurile europene, după ce am intrat cu succes în cele atlantice. Altminteri, văd acest drum mai curând sinuos, cotit.

◆ Mai concret. Ce trebuie să abrogăm ca acest drum să nu mai fie cotit, cum ziceți?

Este și un drum ezitant, în sensul că ne îndărătnicim să ne complacem cât mai mult în lucruri pe care vom fi siliți să le abrogăm: lenea, indisciplinarea, mulțumirea de sine, rabatul perpetuu la calitatea muncii, hoția, corupția. Asta, pe de o parte. Pe de altă parte, acest drum chiar trebuie, după mine, să fie „cotit”, și am să vă spun imediat – concret, cum ați cerut dumneavoastră – despre ce fel de „cotituri” e vorba. Eu cred că e nevoie să ne scoatem ochelarii de cal pe care, la îndemnul unora, i-am tot purtat, și să tragem cu coada ochiului la dreap-

ta, la stânga, la vecinii noștri și la cei ce trăiesc mai departe de noi, ca să învățăm de la ei, să luăm de la ei tot ce-i mai bun și să aplicăm și la noi. În mod deosebit, trebuie să-i examinăm pe acei vecini apropiati ai noștri – mă refer la țările foste socialiste –, ca să vedem pe ce temeuri ale muncii și vieții au izbutit, unii dintre ei, să ajungă înaintea României în UE. Ar fi o experiență cât se poate de utilă, care, firește, nu trebuie să excludă propriile noastre eforturi, întemeiate pe valorile pereginate, de a intra, cum se zice, într-o Europă în care, practic, suntem și am fost din totdeauna.

◆ Dvs., stimate domnule Ștefan Oroian, sunteți un pictor cu un vechi și solid renume. Un renume care a cucerit și România, și Ungaria, și alte țări ale lumii. Un om de cultură și de gust de talia domnului Eugen Pineta, directorul Accademiei di Romania din Roma, spunea, cu prilejul vernisajului unei expoziții a Dvs., deschisă în septembrie 2004 în capitala Italiei: „Ștefan Oroian este o valoare con-

crată, care nu mai are nevoie de promovare”. Dar Ștefan Oroian, după câte văd, este nu numai un artist de vocație și de faimă, ci și un om politic...

Nu, nu sunt un om politic!

◆ ...Un om care gândește politic, mai exact. Și dacă toți românii noștri, și cei din țară, și cei din străinătate, ar gândi și ar fi gândit ca Dvs., am fi intrat, cred, mai demult în Uniunea Europeană. Și, o dată intrați, am fi dobândit un statut aparte, chit că membrii UE sunt egali între ei. (Mă rog, aici, poate, ar trebui să inserăm gluma aceea, atât de adevărată, cu unii care sunt „mai egali decât alții...”.) Spuneți-mi, domnule Oroian, ce așteptați, pentru România, de la Uniunea Europeană?

Ce s-a întâmplat, într-un fel, și în Ungaria: structuri economice moderne, reguli superioare ale demersului productiv, restructurări ale școlii, investiții masive în varii domenii, cum și restricții care au lovit – și m-au lovit și pe mine – cu o forță neașteptată.

◆ Ce fel de restricții?

Am o mare pasiune: albinăritul. Am mai mulți stupi, plec cu roiurile de albine la păscut, vând miere în multe locuri, inclusiv peste hotare, în Germania... Trăiesc, împreună cu familia mea, din miere. Și în Ungaria, ca și în România, ca și în multe alte colțuri ale planetei, chiar și în cele considerate drept „paradisuri” ale bunei stări, pictorii și sculptorii, ca și alți slujitori ai frumosului, nu pot trăi exclusiv din arta lor. Ei bine, restricțiile impuse de UE m-au lovit, cum vă spuneam, din plin, restrângându-mi activitatea de apicultor, deci câștigul. Și mă tem că astfel de restricții nu vor ocoli nici România de mâine, membră a Uniunii Europene, care, din mare producătoare de miere, se va trezi, peste noapte, silită să renunțe la acest important izvor de venituri, care se va reduce drastic.

◆ Vorbiți-mi, vă rog, despre comunitatea românească din Julia, din Ungaria în general, în ale cărei activități sunteți atât de implicat. Realizați lucruri frumoase? „Realizați” și lucruri mai puțin demne de laudă?

Da, realizăm, cred eu, destule lucruri frumoase, a căror simplă enumerare ar umple cel puțin jumătate din spațiul pe care l-ați consacrat convorbirii noastre. Dar „realizăm” și lucruri cu care nu ne putem mândri, dimpotrivă, și care ar umple cealaltă jumătate a spațiului, dacă nu mai mult.

◆ Adică?

Ce se întâmplă în România se întâmplă și la noi, ca și cum s-ar fi operat un bizar transfer de factori negativi. În România e la cinstă – halal cinstă! – discordia: și la noi există, și încă de mult, discordie, lupte pentru putere purtate cu mijloa-

ce care nu sunt totdeauna ortodoxe, confruntări politice, ciocniri între grupuri de interese... O dezbinare care numai bine nu face comunității noastre, cum numai bine nu face României, parazitându-i evoluția.

◆ Deci românul, cum spune o glumă, fie el grec sau eschimos, tot țigan rămâne!

Așa e! Și nu știu cum – și când – vom scăpa de pacostea asta, care ne întuneacă imaginea în ochii lumii.

◆ V-aș ruga acum, domnule Oroian, să apelați la ziaristul care ați fost cândva și, ca ziarist, ca reprezentant independent al opiniei publice, să vă obiectivați și să-mi spuneți sincer: cum vă ajută România? Mai precis, ce fac guvernării de la București în favoarea comunității Dvs., ca s-o ocrotească de ofensiva – care nu-i de azi, de ieri – a maghiarizării românilor?

Fac atât de puțin, că nu merită consemnat. A fost o vreme, și încă una lungă, în care, practic, am fost uitați. Prea mult nu suntem luați în seamă nici acum. Mai vin, din când în când, rar, oficialități românești în orașul nostru și, la plecare, după ce admiră ce-i de admirat în Julia, ne mai întreabă și pe noi de sănătate. Cât privește fluxul de cărți și publicații românești, așteptate aici cu atâta nerăbdare, e foarte slab. Schimburile între artiști, cadre didactice, elevi și studenți, ziaști etc. sunt cvasi-inexistente. Ce să vă mai spun? Nu mai am nimic de spus!

◆ Cam sumbru tablou, stimate domnule Oroian... Credeți că se va schimba ceva, o dată cu intrarea României în Uniunea Europeană?

Sper.

◆ La ce vă gândiți, când spuneți asta?

Între altele, la schimburi mai dese, mai bogate, mai rodnice între artiști... Visez o Uniune Europeană care va desființa granițele culturale, artistice, spirituale. E un imperativ al zilei de azi, cu trimiteri către cea de mâine. Asta sper.

◆ Zic, și eu, ca Dvs.: sper!

(Interviul a apărut în volumul „România. Drumul spre Bruxelles” al lui Ion Barbu, Editura Conphys, Râmnicu Vâlcea, 2006. Preluat cu acordul autorului.)

Muzica europeană se aude la Sziget 2006

Europenii au început și ei, încă din 1993, o frumoasă tradiție dedicată muzicii de toate genurile, unde fiecare poate găsi ceva care să îi placă și de unde nimeni nu pleacă nemulțumit. Este vorba de Festivalul de muzică europeană de la Sziget,

din Budapesta. În 2006, festivalul va avea loc în perioada 9-16 august și va păstra cam aceeași formulă ca și până acum: Main Stage (unde evoluează artiști deja bine cunoscuți), Pannon World Music Stage (pentru muzica internațională).

De asemenea mai sunt și: WAN2 Stage (pentru noile talente și debutanți), Hammer World Stage (unde se interpretează numai hard-rock), Party Arena (pentru muzica tehnă și electronică) și Palace of Arts Jazz Stage (rezervată tot artiștilor internaționali). Printre artiștii care și-au confirmat deja participarea se numără Therapy, Rasmus, Placebo, Natalie Imbruglia, Nick Cave, Sean Paul, Saxon, Korn, Underworld, Basement Jaxx, dar listele sunt încă în curs de completare.

E. I.

Web pentru săraci

Grupul non-profit „One Economy”, cu sediul în SUA, a anunțat că intenționează să lanseze un web „al săracilor”, în limbile engleză și spaniolă, destinat persoanelor cu venituri modeste, relatează Rompres.

Acest web va folosi tehnologie de înaltă clasă și va fi accesibil gratuit, oferind informații despre siguranța cetățeanului, servicii de urgență, învățământ, sănătate,

locuri de muncă. „Va fi astfel garantat dreptul tuturor americanilor la o informare rapidă și lesnicioasă, necesară pentru progresul lor și al economiei americane în general, fără a se rătăci în World Wide Web”, a declarat senatorul american John McCain.

Noul web va fi lansat în 2007, versiunea spaniolă având denumirea de „Canal Publico de Internet”.

Un milionar britanic și-a cumpărat oraș în Bulgaria

Un milionar englez se apreciază atât de mult pe sine, încât și-a cumpărat un oraș în Bulgaria căruia îi va da numele lui, plănuiind să facă din el o stațiune pentru britanici, informează ediția electronică a ziarului Independent. Scott Alexander, în vârstă de 31 de ani, a cumpărat o întreagă stațiune de pe litoralul Bulgariei pentru suma de 3 milioane de lire (4,3 milioane de euro) și declară că cei o mie de locuitori ai orașului sunt

„chiar emoționați” de acest eveniment.

Alexander, un antreprenor care a lăsat special gol un perete din casa lui din Manchester pentru a atârna un portret al lui, care și-a cumpărat un nou set de dinți pentru suma de 80.000 de euro și care recent a fost numit în Marea Britanie „cel mai vanitos englez”, a început să râdă când presa i-a sugerat că este o dovadă de puternică iubire de sine să dea unui

oraș propriul său nume. „M-am hotărât să-l numesc Alexander, ceea ce cred că este puțin obraznic din partea mea. Este și puțin amuzant”, a declarat el. „Numele bulgăresc era prea dificil de pronunțat”, a mai spus Scott Alexander.

Milionarul intenționează să transforme orașul pe care l-a cumpărat într-o stațiune pentru britanici. El a luat în calcul creșterea prețurilor proprietăților imobiliare după intrarea Bulgariei în Uniunea Europeană.

Mama și cei patru fii

La un moment dat, patru frați (evrei) au părăsit casa părintească și au plecat la facultate. Au devenit doctori, avocați, etc. și le-a mers foarte bine. Câțiva ani mai târziu s-au întâlnit la un restaurant și au discutat despre darurile pe care o să le facă mamei lor, care era deja bătrână și care trăia într-un alt oraș, undeva departe.

Primul băiat a spus: „Am construit o casă mare pentru mama.”

Al doilea a spus: „Am investit 100.000 de dolari ca să construiesc o sală de teatru cu Dolby Surround pentru mama.”

Al treilea: „I-am trimis un Mercedes SL600 cu șofer cu tot.”

Al patrulea: Ascultați aici. Știți cât de mult îi plăcea mamei noastre să citească Tora. Și știți că ea nu mai vede prea bine și nu mai poate să citească. Un rabbi mi-a spus despre un papagal care poate să recite întregul Tora, i-a luat 12 ani să-l învețe. A trebuit să semnez un contract de donație pe 20 de ani pentru templu, câte 100.000 de dolari pe an, dar credeți-mă că a meritat. Tot ceea ce trebuie să facă mama acum este să spună titlul unui capitol și numărul unui paragraf și papagalul o să recite acel paragraf!”

Ceilalți frați au fost extrem de impresionați.

După ce a primit cado-

urile, mama lor le-a scris niște scrisori de mulțumire:

„Milton, casa pe care mi-ai construit-o este uriașă. Oricum eu stau într-o singură cameră dar trebuie să fac curat în toată casa. Mulțumesc oricum.”

„Mnachim, mi-ai construit un teatru scump, care are 50 de locuri, dar toți prietenii mei sunt morți. Eu nu aud bine și sunt aproape oarbă. Niciodată nu am fost la un spectacol. Mulțumesc oricum.”

„Marvin, sunt prea bătrână ca să călătoresc. Mâncarea mi se livrează acasă, deci nu am folosit Mercedes-ul niciodată... iar șoferul pe care mi l-ai trimis e nazist. Apreciez intenția. Mulțumesc.”

„Dragă Melvin, ca de obicei, tu ai fost cel care a avut bunul simț să îmi trimiți un cadou care să folosească la ceva. Puiul a fost delicios. Îți mulțumesc, Mama.”

SUDOKU

4	3	2						
							2	
	9	8	2	7	5		4	
			1	2			6	
	6	3				8	1	
	2			8	6			
	5		4	9	2	1	8	
	8							
						4	3	9

Ce este Sudoku? Este un joc, în formă de grilă, inventat în 1979 și inspirat de pătratul latin și de problema celor 36 ofițeri a lui Leonhard Euler. Scopul jocului este de a umple această grilă cu cifrele de la 1 la 9 respectând anumite condiții, unele cifre fiind de la început dispuse în grilă.

Jocul de Sudoku presupune completarea careului de 81 de căsuțe după o singură regulă: orice coloană și orice pătrat de 3x3 trebuie să conțină o singură dată fiecare cifră cuprinsă între 1 și 9. Nu este nevoie de matematică. Sudoku este un joc logic.

Un portal axat pe știrile din România, special concepute pentru românii din străinătate.

www.ghidul-romanilor.com

Fotbal

Micherechi învinge
clar în derby-ul etapei

În umbra Campionatului Mondial s-a consumat și penultima etapă a primului eșalon din județul Bichiș, în care derby-ul etapei s-a jucat la Micherechi. După o primă repriză echilibrată, gazdele au zdrobit cu 4-0 pe una dintre principalele contracandidate la titlu.

Meciul s-a disputat pe un teren greu îmbibat de o ploaie de trei zile și condițiile se pare că i-au incomodat prea mult pe oaspeții din Bătănia, care în a doua parte au cedat fără drept de apel în fața mult mai ambițioșilor micherecheni. Victoria cu o diferență mare a gazdelor, i-a adus pe elevii lui Balogh István în pragul unei performanțe istorice, aflându-se la un singur pas

de titlu și promovare în a treia divizie națională. Numai că acel mic pas va trebui făcut chiar pe terenul de joc din Gyomaendrőd, unde gazdele – după toate probabilitățile – vor lupta cu dăruire maximă, deoarece victoria, pentru ei înseamnă titlu și promovare. Pentru cei din Micherechi este suficient și un egal pentru a păstra prima poziție din clasament.

Clasamentul primei divizii județene Bichiș,
înaintea etapei finale:

1. Micherechi	21	9	3	73—27	72
2. Gyomaendrőd FC	22	3	8	89—45	69
3. Mezőhegyes	21	4	8	58—36	67
4. Bătănia	21	2	10	74—43	65
5. Magyarbánhegyes	20	4	9	77—38	64
6. Vésztő	18	7	8	70—34	61
7. OMTK	18	5	10	89—48	59
8. Szabadkígyós	16	6	11	63—46	54
9. Szeghalom	16	4	13	49—57	52
10. Mezőberény	14	6	13	37—46	48
11. Kondoros	14	5	13	46—44	47
12. Bszt.-andrás	13	6	14	51—54	45
13. Erzsébethely	14	3	18	53—60	39
14. Dévaványa	10	2	21	39—89	32
15. Gyomaendrőd VSE	8	7	18	35—59	31
16. Békés	7	4	22	28—66	25
17. Tótkomlós	2	5	26	23—83	11
18. Mezőkovácsháza	1	4	28	29—10	27

Complexul norvegian

Naționala masculină a României a fost învinsă la București de Norvegia, cu 29-30, în turul din play-off-ului de Campionat Mondial 2007. România și Norvegia se mai întâlniseră de încă trei ori în preliminariile mondiale sau europene și de fiecare dată nordicii s-au calificat.

Seleționerul Lucian Rășniță a încercat să le pregătească norvegienilor câteva surprize. România a început jocul cu o apărare de 5 plus 1, care se transforma într-un 3 plus 3 agresiv, în momentele de superioritate, strategie ce a dat de câteva ori roade. Antrenorul principal a luat o decizie greu explicabilă, de a începe meciul fără nici o extremă stânga de meserie. Cel mai bun jucător român de pe acest post, Mihai Timofte, a fost ținut în tribună, locul lui fiind luat de George Buricea, handbalist capabil, în accepțiunea băncii tehnice, de a face ambele faze. Falimentul acestei decizii s-a văzut atunci când Buricea a fost desca-

lificat, pentru un fault dur, postul rămânând total desocupat.

Tricolorii au început bine, au condus cu trei și chiar cu patru goluri (11-8 min. 25; 19-15 min. 35), dar au alternat momentele bune cu erori nepermise. Interii stânga Șania, Petrea și Nicolae au decepționat, iar portarii nu au avut o zi bună. Chiar și așa, românii puteau câștiga întâlnirea, dar extrema Ionuț Georgescu și-a permis luxul ca la 29-29, în ultimul minut de joc, să execute acrobatic o aruncare de la șapte metri, prin piruetă. Norvegienii nu au fost cu mult superiori tricolorilor, însă s-au impus prin omogenitate și mentalitate.

Steaua este campioană

În urma unei curse prelungite pentru titlu, în Divizia A din România, Steaua București a ieșit învingătoare. Decizia a rămas pe ultima etapă, derulată miercură trecută. Contracandidata la titlu, Rapid București, a pierdut un meci la Târgu Jiu, confruntarea cu siguranță intrând în rândul partidelor memorabile, fiind eliminați

nu mai puțin decât cinci fotbaliști rapidiști. Meciul s-a întrerupt și rezultatul final de 3-0 a fost stabilit la masa verde. În același timp, Steaua a câștigat cu 4-0 la Vaslui. Astfel s-a pus punct, cel puțin pentru actualul sezon, unei rivalități memorabile dintre cluburile care au adus multe bucurii suporterilor români în Cupa UEFA.

Handbal

Europene
fără vicecampioanele mondiale

Reprezentativa feminină a României va urmări la televizor turneul final din Suedia, după ce a remizat, la sfârșitul săptămânii trecute în Serbia și Muntenegru. Astfel, pentru prima dată în istorie, naționala de fete a României ratează un turneu final, european sau mondial.

După ce au pierdut în tur, scor 21-25, tricolorele au reușit doar un rezultat de egalitate în retur, scor 26-26 (13-9), cu toate că au avut jocul în mână mai bine de o repriză. Elevele lui Gheorghe Tadici și Dumitru Muși și-au adus aminte că sunt vicecampioane mondiale și au intrat extrem de motivate pe teren. După numai 27 de minute au refăcut diferența din tur, conducând cu 12-8. Luminița Dinu a făcut adevărate minuni între buturi, având în față și o apărare mult mai agresivă, care a incomodat vizibil atacatoarele Serbiei și Muntenegrului. Astfel României nu i-a rămas decât să fructifice cât mai des acțiunile de care a beneficiat.

Cum la pauză a fost 13-9, repriza secundă a început practic de la zero. Diferența a continuat să crească, iar în minutul 35 România era ca și calificată la Europene, având 17-11.

A urmat însă o ratare a lui Ardean, dintr-o aruncare de la 7 metri, și tot ce au construit până atunci a început să se năruie. Serbia a venit ca o furtună peste România și a refăcut, în numai șapte minute, diferența (17-17), preluând

apoi și inițiativa. Tricolorele nu au mai avut puterea să reacționeze, terminând trist barajul cu trupa Anfe Andersen.

„Calificarea am pierdut-o la București, unde am jucat mai slab. Nu vom împușca pe nimeni, nici pe antrenori, nici pe jucătoare”, a declarat după meci Cristian Gațu, președintele Federației Române de Handbal.

TVR 1

Luni 19 iunie

6.00 Jurnalul TVR 8.00 Serial. Lecții pentru tata 9.00 Serial. Ducea din Duke Street 10.10 Campionatul Mondial de Fotbal, 2006 (R) 12.00 Vreau să fiu... 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Campionatul Mondial de Fotbal, 2006 14.30 Celebritățile timpului tău 14.45 Campionatul Mondial de Fotbal: Togo-Elveția 17.00 Cuba – între dictatură și lumea liberă 17.45 Campionatul Mondial de Fotbal: Arabia Sauditata-Ucraina 20.00 Jurnalul TVR 20.45 Campionatul Mondial de Fotbal: Spania-Tunisia 23.00 Film. Antonio cel frumos.

Marți 20 iunie

6.00 Jurnalul TVR 8.00 Serial. Lecții pentru tata 9.00 Serial. Ducea din Duke Street 10.10 Campionatul Mondial de Fotbal (R) 12.00 Ziua refugiaților 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Campionatul Mondial de Fotbal 14.30 Kronika. Emisiune în limba maghiară 15.45 Campionatul Mondial de Fotbal: Meci simultan cu TVR 2 18.10 Film. Vacanță la Londra 20.00 Jurnalul TVR 20.45 Campionatul Mondial de Fotbal: Meci simultan cu TVR 2 23.00 Film. Antonio cel frumos.

Miercuri 21 iunie

6.00 Jurnalul TVR 8.00 Serial. Lecții pentru tata 9.00 Serial. Ducea din Duke Street 10.10 Campionatul Mondial de Fotbal, 2006 (R) 12.00 Parteneri de Week-end (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Campionatul Mondial de Fotbal, 2006 14.30 Oameni ca noi 15.00 Convietații. Magazin pentru alte naționalități 15.45 Campionatul Mondial de Fotbal: Meci simultan cu TVR 2 18.10 Film. Vacanță la Londra 19.50 Integrame despre integrare 20.00 Jurnalul TVR 20.45 Campionatul Mondial de Fotbal: Meci simultan cu TVR 2 23.00 Film. Lumea de dincolo.

Joi 22 iunie

6.00 Jurnalul TVR 8.00 Serial. Lecții pentru tata 9.00 Serial. Ducea din Duke Street 10.10 Campionatul Mondial de Fotbal, 2006 (R) 12.00 Săptămâna Modei Românești 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Campionatul Mondial de Fotbal, 2006 14.30 Akzente. Emisiune în limba germană 15.45 Campionatul Mondial de Fotbal: Meci simultan cu TVR2 18.05 Film. Pentru mine și prietena mea 20.00 Jurnalul TVR 20.45 Campionatul Mondial de Fotbal: Meci simultan cu TVR 2 23.00 Film. Întoarcerea acasă.

Vineri 23 iunie

6.00 Jurnalul TVR 8.00 Serial. Lecții pentru tata 9.00 Serial. Ducea din Duke Street 10.10 Campionatul Mondial de Fotbal, 2006 (R) 12.00 Mic, da' voinic! (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Campionatul Mondial de Fotbal, 2006 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Parlamentul României 15.45 Campionatul Mondial de Fotbal: Meci simultan cu TVR 2 18.10 Film. Actorii 20.00 Jurnalul TVR 20.45 Campionatul Mondial de Fotbal: Meci simultan cu TVR 2 23.00 Film. Păcatele tinereții.

Sâmbătă 24 iunie

6.00 Film. Foc în sălbăticie 7.40 Desene animate 8.30 Vreau să fiu... 9.00 Mic, da' voinic! 9.30 Săptămâna Modei Românești - Iași 2106. 10.10 Campionatul Mondial de Fotbal (R) 12.00 Spectacol în memoriam Dan Spătaru 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Meseria – Vedetă 14.40 Spectacol Juaquin Cortes 16.30 Campionatul Mondial de Fotbal: Studio Mondial 16.50 Campionatul Mondial de Fotbal 19.30 Despre mari români 20.00 Jurnalul TVR 20.45 Campionatul Mondial de Fotbal 23.00 Film. Supraviețuirea.

Dan Spătaru

Duminică 25 iunie

6.00 Universal credinței 7.30 Desene animate 8.20 Celebritățile timpului tău 8.30 Numai cu acordul minorilor (R) 10.00 Integrame despre integrare 10.10 Campionatul Mondial de Fotbal (R) 12.00 Săptămâna politică 13.00 Jurnalul TVR 14.10 Supermarket de divertisment 15.30 Cântece de Sânziene 16.30 Campionatul Mondial de Fotbal: Studio Mondial 16.50 Campionatul Mondial de Fotbal: Studio Mondial 19.30 Despre mari români 20.00 Jurnalul TVR 20.45 Campionatul Mondial de Fotbal, 2006 23.00 Film. Rătăcire.

TVR 2

Luni 19 iunie

6.00 Atlas (R) 6.30 Germania în lung și-n lat 7.00 Revista presei 8.00 Poftă bună! (R) 8.30 Casa ta (R) 9.00 Divertisment 10.30 Șlagăre... în revenire (R) 11.45 Serial. Verdict: Crimă 13.00 Serial. Spellbinder: o lume nouă 13.30 Serial. Aventurile lui Tarzan 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Zona de conflict 16.00 Zestrea românilor 16.30 Serial. Sărutări furate 17.30 Tenis 18.00 Roata la roată 18.30 Serial. Vorba lui Jim 19.00 Motocicliștii pofticioși 19.35 Serial. Districtul 20.30 Serial. Putere absolută 21.00 Ora de știri 22.00 Film. Opt femei și jumătate 2

Alexandra Velniciuc la „Șlagăre în... revenire”

Marți 20 iunie

6.00 Serial. Spellbinder: o lume nouă (R) 6.30 Germania în lung și-n lat 7.00 Revista presei 8.00 Bugetul meu (R) 8.30 Documentar 9.00 Divertisment 10.30 Serial. Districtul 11.45 Serial. Verdict: crimă 13.00 Serial. Spellbinder: o lume nouă 13.30 Serial. Aventurile lui Tarzan (R) 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Celebritățile timpului tău (R) 15.40 Campionatul Mondial de Fotbal 18.00 Lumea de aproape 18.30 Serial. Vorba lui Jim 19.00 Școala de aproape 19.35 Serial. Districtul 20.30 Serial. Celebritățile timpului tău (R) 20.45 Campionatul Mondial de Fotbal 23.00 Film. Poveste de prietenie, poveste de război.

Miercuri 21 iunie

6.00 Serial. Spellbinder: o lume nouă 6.30 Germania în lung și-n lat 7.00 Revista presei 8.00 Zestrea românilor (R) 8.30 Școala părinților (R) 9.00 Divertisment 10.30 Serial. Districtul 11.45 Serial. Verdict: Crimă 13.00 Serial. Spellbinder: o lume nouă 13.30 Tribuna partidelor parlamentare 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Celebritățile timpului tău 15.40 Campionatul Mondial de Fotbal 18.00 Natură și aventură 18.30 Serial. Vorba lui Jim 19.00 Cum să nu ne îmbrăcăm 19.35 Serial. Districtul 20.30 Serial. Putere absolută 21.30 Celebritățile timpului tău 21.45 Campionatul Mondial de Fotbal 23.00 Film. Fum de țigară.

Joi 22 iunie

6.00 Serial. Spellbinder: o lume nouă 6.30 Germania în lung și-n lat 7.00 Revista presei 8.00 Lumea de aproape (R) 8.30 Cum să nu ne îmbrăcăm (R) 9.00 Divertisment 10.30 Serial. Districtul (R) 11.45 Serial. Verdict: Crimă 13.00 Serial. Spellbinder: o lume nouă 13.30 Tribuna partidelor parlamentare 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 16.00 Documentar 15.40 Campionatul Mondial de Fotbal 18.00 Bugetul meu 18.30 Serial. Vorba lui Jim 19.00 Înapoi la mătură 19.35 Serial. Districtul 20.30 Celebritățile timpului tău 20.45 Campionatul Mondial de Fotbal.

Vineri 23 iunie

6.00 Serial. Spellbinder: o lume nouă 6.30 Germania în lung și-n lat 7.00 Revista presei 8.00 Moto magia (R) 8.30 Înapoi la mătură 9.00 Divertisment 10.30 Serial. Districtul 11.45 Serial. Verdict: Crimă 13.00 Serial. Spellbinder: O lume nouă 13.30 Serial. Aventuri secrete 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Celebritățile timpului tău (R) 15.40 Campionatul Mondial de Fotbal 18.00 Bazar 18.30 Serial. Vorba lui Jim 19.00 Lecții de supraviețuire 19.35 D'ale lui Mitică 20.30 Celebritățile timpului tău (R) 20.45 Campionatul Mondial de Fotbal 23.00 Serial. Liga gentelmanilor.

Sâmbătă 24 iunie

6.00 Pescar hoinar (R) 6.30 Atlas (R) 7.30 Megatehnicus 8.00 D'ale lui Mitică (R) 9.00 Natură și aventură 9.30 ZOOM/2 10.00 Info... baza în direct 10.30 Serial. Școala micilor vrăjitoare 11.00 Lumea azi 12.00 Pop/rock story 12.35 Serial. Andromeda 13.30 Bazar (R) 14.00 Film. Orgoli 16.00 Via sacra 17.00 Serial. Miracole 18.00 Hollywood reporter 18.30 Celebritățile timpului tău 18.45 Europa altfel 19.00 Formula 1. Marele Premiu al Canadei 20.00 Serial. Lege și ordine 21.00 Jurnalul TVR 21.40 Film. Fie copilul binecuvântat! 23.35 Transfer.

Duminică 25 iunie

6.30 ZOOM/2 (R) 6.30 Info... baza în direct (R) 7.30 Dincolo de cântec 8.00 Ferma 9.00 Pescar hoinar 9.30 Ulița spre Europa 10.00 Roată la roată 10.30 Motomagia 11.00 O lume a misterelor. Documentar 12.00 Șlagăre... în revenire 13.00 Casa ta 13.30 Poftă bună! 14.00 Serial. Lois și Clark - noile aventuri ale lui Superman 15.00 Atlas 15.30 Tineri la Hollywood (R) 16.00 Serial. Verdict: Crimă 16.50 Celebritățile timpului tău 17.05 Serial. Farmece 18.00 Zile care au zguduit lumea 19.00 Formula 1. Marele Premiu al Canadei 21.00 Jurnalul TVR 21.40 Serial. Decalogul 22.45 Film. Vremea Crimelor.

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

19 Iunie, Luni (Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

20 Iunie, Marți (Petr Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

21 Iunie, Miercuri (Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11:15: Comentariul săptămânii (Al. Ardelean) 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangarda „Ecranul Nostru” 11.55: Încheiere

22 Iunie, Joi (Petr Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

23 Iunie, Vineri (Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foaia românească” 10.55: Avangarda „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul „Liceenii – de la 14 la 18” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

24 Iunie, Sâmbătă (Petr Cîmpian)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: Pe undele Europei – magazin euroregional 15.58: Încheiere

25 Iunie, Duminică (Petr Cîmpian)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.35: Sinteza știrilor săptămânii 14.45: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.00: Magazinul „Liceenii – de la 14 la 18” (reluare) 15.30: Emisiune religioasă ortodoxă 15.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afara de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

21 iunie 2006 (mtv ora 13.30)
Reluare: 22 iunie 2006 (m2 ora 14.30)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Programul televizat al românilor din Ungaria va prezenta secvențe de la ultima ediție a Festivalului Perinița, organizat de Autogovernarea pe Țară, elevilor de la școlile românești din Ungaria. În a doua parte a emisiunii veți putea urmări o relatare despre programul copiilor din Chitighaz, în care, cu ajutorul profesoarei Maria Sarca Zombai, au evocat tradițiile locale legate de nuntă și naștere. Realizator: Ștefan Crăsta

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.30-19.00, pe frecvența TVR2

Luni, 19 iunie 2006

15.30–16.00 Cronica germană (emisiune în limba germană) 16.00–16.30 3sfertul academic 16.30–16.45 X-tra 16.45–17.00 Planuri de casă 17.00–17.20 Jurnal regional 17.20–17.30 Omul zilei.

Marți, 20 iunie 2006

15.30–15.40 Tribuna partidelor parlamentare 15.40–17.30 Campionatul Mondial de Fotbal – Grupa A.

Miercuri, 21 iunie 2006

15.30–15.40 Panoramic sud-vest 15.40–17.30 Campionatul Mondial de Fotbal – Grupa D.

Joi, 22 iunie 2006

15.30–15.40 Tribuna partidelor parlamentare 15.40–17.30 Campionatul Mondial de Fotbal – Grupa E.

Vineri, 23 iunie 2006

15.30–15.40 Orizonturi sârbești 15.40–17.30 Campionatul Mondial de Fotbal – Grupa H.

Sâmbătă, 24 iunie 2006

16.00–16.30 Ediția de Vest 16.30–16.45 Magazin științific 16.45–17.45 în prelungiri 17.45–18.00 Jurnal regional.

Duminică, 25 iunie 2006

16.00–17.00 Cântecul de acasă 17.00–17.30 Dru-muri aproape 17.30–18.00 Exclusiv.

DEX
online

Dicționare ale limbii române

www.dexonline.ro

Emisiunea în limba română
24 de ore din 24
pe www.rrr.ro

Linkuri utile:

www.foaia.hu
www.romanul.hu
www.balcescu.sulinet.hu
www.ziare.com
www.astazi.ro
www.startpage.ro
www.ici.ro/romania/indexrom.html

Ziua Românilor din Otlaca-Pustă

În Duminica Rusaliilor sărbătorim minunea Pogorării Duhului Sfânt peste Apostolii Domnului și ziua întemeierii Bisericii creștine. Avem așadar un praznic de o îndoită și covârșitoare însemnatate. Duminică, în această zi de mare sărbătoare pentru toți creștinii ortodocși, românii din Otlaca-Pustă au sărbătorit și s-au rugat împreună cu consătenii lor care, cu ocazia sărbătorii Zilei Românilor din Otlaca-Pustă, s-au întors la vatra strămoșească.

În dimineața zilei de 10 iunie, băștinașii comunei Otlaca-Pustă au fost așteptați și primiți cu multă dragoste la Căminul Cultural din localitate, unde au fost expuse obiecte de artă populară din colecția lui Iosif Duma. Această zi a fost marcată de Ziua Românilor din Otlaca-Pustă, manifestare organizată de *Eva Bocsor Karancsi*, președinta Asociației Culturale Românești „Mihai Purdi” din Otlaca-Pustă.

În această zi de duminică, la fel ca acum mulți ani în urmă, Sfânta Biserică Ortodoxă din Otlaca-Pustă a

fost arhiplină de credincioși, care s-au rugat împreună la Sfânta Liturghie. După slujba oficiată de părintele protosinghel *Calinic*, Corul „Viva la musica” din Chitighaz, dirijat de *Gheorghe Fluieraș*, a încântat sufletele celor prezenți cu câteva cântece religioase.

În urma Sfintei Liturghii, toți cei prezenți au fost invitați la Căminul Cultural, unde a avut loc o agapă frățească. A urmat apoi un moment cultural, la care *Ana Jurjuț Ardelean* din Otlaca a spus o poveste populară din colecția regretatului povestitor *Mihai Purdi*, iar

Victoria Molnar a recitat din versurile poetei *Ana Crișan*.

Stând de vorbă cu organizatoarea acestei manifestări *Eva Bocsor*, președinta Asociației „Mihai Purdi”, aceasta ne-a relatat următoarele:

– Este o mare bucurie pentru mine că în această zi de sărbătoare ne-am adunat atât de mulți. Printre cei prezenți sunt aici toți cei care în 22 octombrie 2005 au înființat Asociația Culturală Română „Mihai Purdi”. La sedința din ianuarie 2006 membri acestei organizații au hotărât, ca începând din acest an, în ziua de duminică a Rusaliilor să fie sărbătorită „Ziua Românilor din Otlaca-Pustă. Eu sunt originară din Otlaca și, având rădăcinile aici, cu câțiva ani în urmă m-am gândit să întocmesc, să scriu o carte în limba română despre istoricul satului meu natal. Concomitent cu scrierea acestei monografii m-am gândit că ar trebui să înființăm și o asociație, fiindcă prin această formă organizată putem obține banii, prin care ne putem atinge scopul, adică păstrarea și promovarea identității și a limbii materne. În prima instanță i-am contactat pe acei otlăcani care pe parcursul anilor s-au mutat din sat, și despre care am presupus că ar fi de acord cu această idee de a înființa

o asociație culturală. La prima ședință au venit 45 de persoane, dintre care apoi 38 au devenit membrii fondatori ai asociației. La 22 octombrie 2005 – data ședinței de constituire – am hotărât că ne vom întâlni din două în două luni, însă deocamdată nu avem sediu, ceea ce îngreunează organizarea acestor întâlniri. Până ce așteptăm decizia parohiei ortodoxe din loc, de la care am cerut o încăpere, casa mamei mele ne este sediul provizoriu. Vrem să facem, să amenajăm un sediu unde toți otlăcanii să poată veni „acasă”, chiar dacă nu mai au neamuri în sat. 150 de persoane și-au anunțat participarea la „Ziua Românilor din Otlaca-Pustă” și cred că doar puțini n-au venit. Printre cei sosiți îi găsim și pe foștii profesori ai școlii. Pentru mine este o bucurie uriașă să-i văd pe ei și să văd

emoția localnicilor cauzată de această reîntâlnire cu dascălii lor de odinioară. Tot așa mă bucur, și sunt fericită, că sunt aici urmașii lui Ștefan Rus, cel care a construit, în 1912, biserica ortodoxă română din sat. Prin aceste manifestări vrem să asigurăm continuitatea existenței românilor din Otlaca-Pustă. În 1960, când eram în clasa a treia sau a patra, numărul locuitorilor satului era în jur de 1500 iar astăzi nu mai suntem decât doar câteva sute, și acest lucru mă întristează.

Programul zilei a continuat după-masă în curtea școlii, unde a avut loc întâlnirea familiilor, fiind organizate întreceri și petreceri pentru toate generațiile. Manifestarea a fost onorată și de prezența *Prea Sfințitului Părinte Episcop Sofronie*, care a poposit câteva ore printre credincioșii otlăcani.

Anca L. Crișan
Adam Bauer

FOAIA
românească

16 Iunie 2006
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Rita Păcșas, Ștefan Crăsta, Anca Liana Crișan. Tehnoredactare computerizată: Ștefan Mihailov. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@foaia.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Bichișciaba, str. Luther nr. 5/B. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2006: 3 luni 1050 forinți; 6 luni 2100 forinți; 1 an 4200 forinți. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja.